Dz. U. 1997 Nr 123 poz. 776

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 884, 1102.

U S T A W A

z dnia 27 sierpnia 1997 r.

o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych[1)]

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub
2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia

– zwanych dalej „osobami niepełnosprawnymi”.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) najniższym wynagrodzeniu – oznacza to minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu roku poprzedniego, ustalane na podstawie odrębnych przepisów;
2) osobie niepełnosprawnej bezrobotnej lub niepełnosprawnej poszukującej pracy – oznacza to osobę niepełnosprawną bezrobotną lub niepełnosprawną

[1)] Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000).
Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

poszukującą pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, 1746 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 451, 507 i 734);

3) organizacjach pozarządowych – oznacza to organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);

4) przeciętnym wynagrodzeniu – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26 i 425);

4a) kosztach płacy – oznacza to wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Solidarnościowy;

5) uczestnictwie w życiu społecznym – oznacza to możliwość pełnienia ról społecznych oraz pokonywania barier, w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się;

6) wskaźniku zatrudnienia osób niepełnosprawnych – oznacza to przeciętny miesięczny udział procentowy osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy;

7) warunkach pracy chronionej – oznacza to warunki, o których mowa w art. 28 albo art. 29, i uzyskanie statusu zakładu pracy chronionej albo zakładu aktywności zawodowej;

8) przystosowanym stanowisku pracy osoby niepełnosprawnej – oznacza to stanowisko pracy, które jest oprzyrządowane i dostosowane odpowiednio do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności;

9) staroście – oznacza to także prezydenta miasta na prawach powiatu;

10) niepełnosprawności – oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy;
11) psie asystującym – oznacza to odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, w szczególności psa przewodnika osoby niewidomej lub niedowidzącej oraz psa asystenta osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Art. 2[1]. Dla celów określonych w ustawie świadczenia określone w art. 67[24] § 3 i 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25 i 473) wlicza się do wynagrodzenia brutto, o którym mowa w art. 2 pkt 4a.

Art. 2a. 1. Osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia przedstawienia pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.

2. W przypadku przedstawienia pracodawcy kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia, jeżeli z orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta była niepełnosprawna, a wniosek o wydanie orzeczenia został złożony niepóźniej niż w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Bez względu na datę złożenia wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych również w okresie do 3 miesięcy poprzedzających dzień przedstawienia pracodawcy kolejnego orzeczenia, jeżeli z treści tego orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta była niepełnosprawna.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów potwierdzających wystąpienie u pracownika schorzeń, o których mowa w art. 26a ust. 1b, lub schorzeń określonych na podstawie art. 21 ust. 7.

Art. 2b. 1. Pracodawca przetwarza dane osobowe, w tym dane o stanie zdrowia osób:

1) pozostających z nim w stosunku pracy oraz niepracujących byłych pracowników,

2) niepełnosprawnych wykonujących pracę nakładczą,
3) uczestniczących w procesie rekrutacji, odbywających szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki zawodowe lub absolwenckie,
4) należących do grup wymienionych w art. 5 załącznika nr 1 do rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. WE L 214 z 09.08.2008, str. 3, z późn. zm.[2)]) oraz do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.[3)]),
5) będących członkami rodzin pracowników i niepracujących byłych pracowników,
6) o których mowa w art. 21 ust. 2c, i osób korzystających z usług jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 21 ust. 2e pkt 3

– dla celów określonych w ustawie.

2. Przedstawienie pracodawcy dokumentów potwierdzających dane osobowe o stanie zdrowia jest dobrowolne.

3. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 25a, art. 25c, art. 25d i art. 26a–26c, działania mogą być podejmowane w oparciu o zautomatyzowane przetwarzanie danych.

4. Przetwarzanie, o którym mowa w ust. 3, może obejmować dane osobowe o stanie zdrowia.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 i 4, administrator danych zapewnia odpowiednie środki służące ochronie interesu lub podstawowych praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą, w tym w szczególności zapewnia tej osobie prawo do uzyskania interwencji ludzkiej, prawo do wyrażenia własnego stanowiska oraz zakwestionowania decyzji podjętej w sposób zautomatyzowany.

---

2) Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 320 z 30.11.2013, str. 22.

3) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2015, str. 28, Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2016, str. 10, Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 236 z 14.09.2017, str. 28.

6. Zabezpieczenia przetwarzania danych osobowych przez podmioty i osoby realizujące zadania wynikające z ustawy polegają co najmniej na:

1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w poufności.

7. Pracodawcy, o których mowa w ust. 1, podmioty i osoby realizujące zadania wynikające z ustawy przechowują dane osobowe wyłącznie przez okres niedłuższy niż jest to niezbędne i w zakresie koniecznym do realizacji celów przetwarzania danych osobowych oraz dokonują przeglądu przydatności przetwarzania danych osobowych nierzadziej niż co 5 lat.

8. Okres przechowywania danych przetwarzanych przez podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1, wynosi 50 lat.

Rozdział 2

Orzekanie o niepełnosprawności oraz ustalanie poziomu potrzeby wsparcia

Art. 3. 1. Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

1) znaczny;
2) umiarkowany;
3) lekki.

2. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 4. 1. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

2. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

3. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

4. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samo-obsługę, poruszanie się i komunikację.

5. Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadkach:

1) przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
2) wykonywania pracy zdalnej.

6. Kontrolę w zakresie spełniania warunku, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, przeprowadza Państwowa Inspekcja Pracy.

Art. 4a. 1. Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Art. 4b. 1. Potrzeba wsparcia to następstwo braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej. Przy ustaleniu potrzeby wsparcia bierze się pod uwagę, adekwatnie do wieku oraz niepełnosprawności fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, zdolność osoby do samodzielnego wykonywania określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania oraz

rodzaj wymaganego wsparcia, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do jej wykonania oraz konieczności wsparcia przez inną osobę lub technologię wspomagającą, mającą na celu zapewnienie zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej.

2. Potrzebę wsparcia ustala się osobom, o których mowa w art. 1 pkt 1, osobom posiadającym orzeczenie, o którym mowa w art. 5, i osobom, o których mowa w art. 62.

3. Poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w ust. 1, ustala się w wartościach punktowych w skali od 0 do 100.

Art. 4c. 1. Poziom potrzeby wsparcia ustalany jest na podstawie obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny funkcjonowania osoby ubiegającej się o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, przy zastosowaniu formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, a także na podstawie informacji wskazanych w kwestionariuszu, o którym mowa w art. 6b[4] ust. 3.

2. Ustalenia poziomu potrzeby wsparcia dokonuje się, za zgodą osoby ubiegającej się o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w miejscu jej stałego pobytu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2026 r. poz. 384), na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, albo w siedzibie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności albo w miejscu przez niego wyznaczonym, spełniającym warunki, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

3. Członkowi składu ustalającego poziom potrzeby wsparcia przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 5. *[Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:]* **<Orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo przez osobę wykonującą samodzielny zawód medyczny, o której mowa w art. 4 pkt 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, o:>**

Nowe brzmienie wprow. do wyliczenia w art. 5 wejdzie w życie z dn. 1.01.2027 r. (Dz. U. z 2026 r. poz. 26).

1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

1a) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

3) częściowej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 3, oraz celowości przekwalifikowania, o którym mowa w art. 119 ust. 2 i 3 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Art. 5a. 1. Osoby posiadające ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w art. 62, oraz orzeczenia, o których mowa w art. 5, mogą składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3, dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

2. W postępowaniu w sprawach, o których mowa w ust. 1, zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności wydaje orzeczenie, w którym:

1) stopień niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń, o których mowa w ust. 1, zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 5 i 62;

2) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3, ustala się stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

3. Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności ma prawo żądać od właściwych organów rentowych udostępnienia kopii orzeczeń, o których mowa w ust. 1, a organy te są obowiązane do ich udostępniania.

4. Od orzeczenia, o którym mowa w ust. 2, nie służy odwołanie.

Art. 6. 1. Powołuje się zespoły orzekające o niepełnosprawności:

1) powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako pierwsza instancja;
2) wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako druga instancja.

1a. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa. Wydatki te mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego.

2. Właściwość miejscową powiatowego i wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ustala się według miejsca stałego pobytu w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności.

3. Właściwość miejscową zespołu orzekającego o niepełnosprawności ustala się według miejsca pobytu w przypadku osób:

1) bezdomnych;
2) przebywających poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych;
3) przebywających w zakładach karnych, okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich;
4) przebywających w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

4. W przypadku osób, o których mowa w ust. 3 pkt 2–4, zespół orzekający o niepełnosprawności jest obowiązany przesłać zawiadomienie o wydanym orzeczeniu do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności właściwego zgodnie z ust. 2.

5. Zespoły orzekające o niepełnosprawności przetwarzają dane osobowe, w tym dane o stanie zdrowia, wyłącznie dla celów realizacji zadań oraz w zakresie niezbędnym do ich wykonania.

6. Zabezpieczenia przetwarzania danych osobowych przez zespoły orzekające o niepełnosprawności polegają co najmniej na:

1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich poufności.

Art. 6a. 1. Starosta w ramach zadań z zakresu administracji rządowej powołuje i odwołuje powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „powiatowym zespołem”, po uzyskaniu zgody wojewody oraz przedkłada wojewodzie informacje o realizacji zadań. Zgoda wojewody wymaga uzyskania opinii Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „Pełnomocnikiem”.

2. Wojewoda po zasięgnięciu opinii starostów oraz uzyskaniu opinii Pełnomocnika ustala obszar działania powiatowego zespołu, który może obejmować swoim zasięgiem więcej niż jeden powiat, oraz siedziby wyjazdowych składów orzekających w powiatach, w których nie powołano powiatowego zespołu.

3. Powiatowy zespół działający w mieście na prawach powiatu może być nazwany „miejskim zespołem do spraw orzekania o niepełnosprawności”. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „wojewódzkim zespołem”, powołuje i odwołuje wojewoda, po zasięgnięciu opinii Pełnomocnika.

5. Wojewódzki zespół stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w urzędzie obsługującym wojewodę, podległą bezpośrednio wojewodzie.

6. Obsługę administracyjno-biurową wojewódzkiego zespołu zapewnia urząd obsługujący wojewodę.

7. Przewodniczący wojewódzkiego zespołu reprezentuje zespół na zewnątrz i kieruje jego pracami.

Art. 6b. 1. Powiatowe zespoły orzekają na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za ich zgodą, na wniosek ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 165) – na wniosek centrum usług społecznych.

2. Ośrodki pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centra usług społecznych, mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzekają powiatowe zespoły.

3. W orzeczeniu powiatowego zespołu ustala się niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności, niewięcej niż trzy symbole przyczyn niepełnosprawności oraz wskazania dotyczące w szczególności:

1) odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;
2) szkolenia, w tym specjalistycznego;
3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
4) uczestnictwa w terapii zajęciowej;
5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
8) konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
9) spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, z późn. zm.[4)]), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna) lub 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia).

Art. 6ba. 1. Osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane na czas określony może wystąpić do powiatowego zespołu z wnioskiem o wydanie kolejnego orzeczenia

[4)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 820, 1006, 1676, 1734, 1843 i 1872 oraz z 2026 r. poz. 180.

o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności niewcześniej niż 2 miesiące przed upływem terminu ważności posiadanego orzeczenia.

2. Osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności może wystąpić do powiatowego zespołu z wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności niewcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

3. W przypadku zmiany stanu zdrowia osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności może w okresie ważności tego orzeczenia wystąpić do powiatowego zespołu z wnioskiem o wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1–3, mogą składać również przedstawiciele ustawowi, ośrodki pomocy społecznej albo centra usług społecznych, o których mowa w art. 6b ust. 1.

Art. 6bb. 1. Jeżeli wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności został złożony w okresie ważności odpowiednio orzeczenia ustalającego niepełnosprawność albo orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności, to zachowuje ono ważność do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia, niedłużej jednak niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej tę ważność.

2. (uchylony)

3. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący powiatowego zespołu wydaje niezwłocznie zaświadczenie potwierdzające złożenie tego wniosku oraz określające termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności.

Art. 6b[1]. 1. W wojewódzkim zespole przeprowadza się specjalistyczne badania, w tym psychologiczne, zwane dalej „badaniami”, osób ubiegających się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, na podstawie skierowań wystawionych odpowiednio przez lekarzy lub psychologów członków zespołów orzekających o niepełnosprawności.

2. Skierowanie powinno zawierać:

1) nazwę zespołu, którego lekarz lub psycholog kieruje na badania;
2) rodzaj badania, na które jest kierowana osoba zainteresowana;

3) imię (imiona) i nazwisko osoby skierowanej;
4) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub cechy dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;
5) datę urodzenia;
6) miejsce zameldowania albo pobytu;
7) datę wystawienia skierowania;
8) uzasadnienie do skierowania na badania;
9) podpis i pieczątkę osoby kierującej i akceptującej przeprowadzenie badania.

3. Wyniki badań są sporządzane w formie pisemnej na formularzu badania, do którego dołącza się wydruki komputerowe lub wykonane zdjęcia.

4. Formularz badania zawiera następujące dane:
1) numer ewidencyjny badania;
2) nazwę wojewódzkiego zespołu, w którym badanie zostało wykonane;
3) imię (imiona) i nazwisko osoby badanej;
4) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub cechy dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;
5) datę urodzenia;
6) miejsce zameldowania albo pobytu;
7) datę wykonania badania;
8) wynik badania wraz z opisem;
9) informację o załącznikach;
10) podpis i pieczątkę odpowiednio lekarza lub psychologa wykonującego badanie.

5. Wyniki badań są przesyłane do zespołu, którego lekarz lub psycholog wystawił skierowanie, w terminie 3 dni roboczych od daty ich sporządzenia; drugi egzemplarz wyników jest przechowywany w wojewódzkim zespole łącznie z wydrukiem komputerowym lub wykonanymi zdjęciami.

6. Na wniosek osoby badanej lub jej przedstawiciela ustawowego wydaje się kopie wyników badań.

7. W wojewódzkim zespole prowadzi się rejestr badań w formie dokumentu pisemnego i elektronicznego. Rejestr ten powinien zawierać:
1) numer ewidencyjny badania;

2) dane osobowe osoby badanej, o których mowa w ust. 2 pkt 3–6;
3) datę skierowania na badania;
4) datę wykonania badania;
5) imię i nazwisko lekarza lub psychologa wykonującego badania.

8. Wojewódzki zespół jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych osób badanych w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

9. Dane zgromadzone w formularzu badania lub załączniki udostępnia się, o ile są one niezbędne, do realizacji zadań określonych w ustawie:
1) Pełnomocnikowi;
2) powiatowym zespołom.

10. Formularz badania i załączniki ulegają zniszczeniu po upływie 50 lat od dnia sporządzenia formularza badania.

11. Wojewódzki zespół jest obowiązany prowadzić odpowiednią ewidencję oraz zapewnić przechowywanie i ochronę przed uszkodzeniem, zniszczeniem bądź utratą dokumentacji dotyczącej badań.

12. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:
1) zakres wykonywanych badań oraz tryb i warunki kierowania na te badania,
2) warunki organizacyjne wykonywania badań,
3) warunki techniczne pomieszczeń, w których są wykonywane badania
– mając na względzie zapewnienie sprawnego przebiegu procesu orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Art. 6b[2]. 1. Powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły mogą korzystać, z wymiany informacji drogą elektroniczną, z danych dotyczących osób, które złożyły wniosek o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności, o:
1) posiadaniu orzeczenia o niezdolności do pracy, jego rodzaju i okresie, na jaki zostało wydane – gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, organy emerytalne, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu

Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2026 r. poz. 505), oraz wojskowe organy emerytalne;

2) prawie do świadczenia rehabilitacyjnego i okresie jego pobierania – gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
3) kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych oraz doświadczeniu zawodowym – gromadzonych przez publiczne służby zatrudnienia;
4) posiadaniu statusu bezrobotnego zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy i pobieraniu świadczeń z tytułu bezrobocia oraz korzystaniu z instrumentów aktywizujących zawodowo na rynku pracy – gromadzonych przez publiczne służby zatrudnienia.

1a. Wojewódzkie zespoły mogą korzystać, poprzez wymianę informacji drogą elektroniczną, z danych gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dotyczących posiadania przez osoby, które złożyły wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, orzeczenia o niezdolności do pracy lub orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji, obejmujących:

1) imię i nazwisko;
2) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz datę urodzenia;
3) datę wydania orzeczenia;
4) dane o niezdolności do pracy, jej stopniu oraz okresie, na który została ustalona;
5) dane o niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz okresie, na który została ustalona.

2. W przypadku braku możliwości udostępnienia danych, o których mowa w ust. 1 albo 1a, powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły mogą korzystać z danych określonych w ust. 1 albo 1a w drodze pisemnej wymiany informacji. Podmioty wymienione w ust. 1 albo 1a przekazują te dane niezwłocznie, niepóźniej jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku powiatowego zespołu lub wojewódzkiego zespołu.

Art. 6b[3]. 1. Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia wydaje wojewódzki zespół na wniosek osoby, o której mowa w art. 4b ust. 2, albo na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 6b ust. 1 i 2, dotyczący osoby, o której mowa w art. 4b ust. 2.

2. Kolejna decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia, może zostać wydana na wniosek osoby, o której mowa w art. 4b ust. 2, albo wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 6b ust. 1 i 2, dotyczący osoby, o której mowa w art. 4b ust. 2, złożony niewcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu ważności posiadanej decyzji, z uwzględnieniem art. 6b[6] ust. 1.

3. Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia można złożyć wraz z wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, o którym mowa w art. 1 pkt 1.

4. Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, składa się w postaci:

<1) elektronicznej za pomocą systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego albo

2) papierowej.

Dodany pkt 1 w ust. 4 w art. 6b[3] wejdzie w życie z dniem określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 66 ust. 1 z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429).

5. Przepisy ust. 4 pkt 1 stosuje się odpowiednio do wniosku, o którym mowa w art. 6b ust. 1.

6. Uwierzytelnianie użytkowników w systemie, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, wymaga użycia profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725 oraz z 2026 r. poz. 252), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

7. Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia składa się do wojewódzkiego zespołu.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, może zostać złożony za pośrednictwem powiatowego zespołu.

9. Wniosek, o którym mowa w ust. 8, jest przekazywany przez powiatowy zespół do wojewódzkiego zespołu niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku.

10. Wojewódzki zespół zawiesza postępowanie o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia do dnia, gdy wydane przez właściwy organ orzeczenie o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności stanie się ostateczne.

11. Wojewódzki zespół umarza postępowanie o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, gdy wydane przez właściwy organ orzeczenie o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności stanie się ostateczne.

Art. 6b[4]. 1. Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia zawiera:

1) dane osoby ubiegającej się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia lub dane przedstawiciela ustawowego tej osoby, obejmujące:
   a) imię i nazwisko,
   b) datę i miejsce urodzenia,
   c) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
   d) adres miejsca zameldowania,
   e) adres, o którym mowa w art. 4c ust. 2, jeżeli jest inny niż adres miejsca zameldowania,
   f) numer telefonu, jeżeli posiada,
   g) adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada,
   h) dane o dokumencie tożsamości;
2) informację o posiadaniu, przez osobę ubiegającą się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, ostatecznego orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności, wraz z ustalonym w nim symbolem przyczyny niepełnosprawności albo orzeczenia, o którym mowa w art. 5 albo art. 62, oraz o okresie, na który zostało wydane;
3) informację o złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności;
4) informację o wyrażeniu zgody albo jej braku na ustalenie poziomu potrzeby wsparcia pod adresem, o którym mowa w art. 4c ust. 2.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składany przez osobę upoważnioną do reprezentowania pełnoletniej osoby niepełnosprawnej zawiera dodatkowo dane tej osoby upoważnionej, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a oraz c–g.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się wypełniony kwestionariusz samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem.

4. Kwestionariusz, o którym mowa w ust. 3, służy dokonaniu samooceny przez osobę ubiegającą się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia w zakresie ograniczenia lub utraty jej autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej w wykonywaniu określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, z uwzględnieniem oceny poszczególnych czynności wyrażonych w wartościach punktowych, oraz wskazaniem oczekiwanego wsparcia i jego częstotliwości.

5. Wnioski, o których mowa w art. 6b[3] ust. 1, art. 6b[5] ust. 5 i art. 6b[6] ust. 1, rozpatrywane są w terminie niedłuższym niż 3 miesiące od dnia wpływu do wojewódzkiego zespołu.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory:

1) wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia,

2) kwestionariusza, o którym mowa w ust. 3

– mając na uwadze konieczność maksymalnego uproszczenia postępowania w sprawie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia dla osoby składającej wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia oraz zapewnienie jednolitości oceny formalnoprawnej wniosku przez zespoły orzekające.

Art. 6b[5]. 1. W decyzji, o której mowa w art. 6b[3] ust. 1, ustala się poziom potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ust. 3.

2. W przypadku wydania kolejnej decyzji, o której mowa w art. 6b[3] ust. 2, poziom potrzeby wsparcia ustala się od dnia następującego po dniu upływu terminu ważności dotychczasowej decyzji.

3. Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ust. 3, wydaje się na okres, na który osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych na podstawie ostatecznego orzeczenia, ustalającego stopień niepełnosprawności, albo orzeczenia, o którym mowa w art. 5 albo art. 62, o których mowa w art. 6b[4] ust. 1 pkt 2, jednakże na okres niedłuższy niż 7 lat.

3a. Jeżeli wniosek o wydanie kolejnej decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia został złożony w okresie ważności decyzji ustalającej poziom potrzeby

wsparcia, to zachowuje ona ważność do dnia, w którym kolejna decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia stanie się ostateczna, niedłużej jednak niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej tę ważność.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 3, podpisuje skład ustalający poziom potrzeby wsparcia.

5. Od decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do wojewódzkiego zespołu składany w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

6. W przypadku zmiany lub uchylenia orzeczenia, o którym mowa w ust. 3, wojewódzki zespół z urzędu odpowiednio zmienia lub uchyla, w zakresie tej zmiany lub uchylenia, decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia. Przepisu art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) nie stosuje się.

7. Decyzje, o których mowa w ust. 6, podpisuje przewodniczący wojewódzkiego zespołu.

8. Do właściwości miejscowej wojewódzkiego zespołu, w sprawach dotyczących wydania decyzji, przepisy art. 6 ust. 2–6 stosuje się odpowiednio.

Art. 6b[6]**.** 1. W przypadku zmiany zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz rodzaju wymaganego wsparcia osoba, w stosunku do której została wydana decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia, może w każdym czasie wystąpić z wnioskiem o wydanie nowej decyzji.

2. Wydanie nowej decyzji, o której mowa w ust. 1, powoduje uchylenie, z dniem jej wydania, decyzji dotychczasowej.

3. W przypadku gdy wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia nie zostanie rozpatrzony w okresie zaliczenia osoby do osób niepełnosprawnych wojewódzki zespół umarza postępowanie o wydanie decyzji.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy sposób postępowania przy wydawaniu decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, skład oraz sposób powoływania i odwoływania członków wojewódzkich zespołów ustalających poziom potrzeby wsparcia, a także sposób działania tych składów,

2) szczegółowe standardy w zakresie ustalania potrzeby wsparcia i jej poziomu, wynikającej z braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, dotyczących wykonywania określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, z uwzględnieniem wag danych czynności, wyrażonych w wartościach punktowych oraz rodzaju wymaganego wsparcia i jego częstotliwości w określaniu możliwości niezależnego życia w odniesieniu do wieku osoby niepełnosprawnej i uwzględniając standardy, o których mowa w art. 4b,
3) tryb i sposób przeprowadzania kontroli przez Pełnomocnika, na podstawie art. 6c ust. 2a pkt 1, 2 i 5, uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli oraz prawidłowego przebiegu kontroli,
4) wzór formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności,
5) tryb szkolenia i minima programowe szkoleń dla członków wojewódzkich zespołów ustalających poziom potrzeby wsparcia

– mając na względzie zachowanie jednolitości stosowania przez zespoły orzekające narzędzia do oceny poziomu potrzeby wsparcia oraz rzetelnej oceny poziomu potrzeby wsparcia.

Art. 6c. 1. Pełnomocnik sprawuje nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.

1a. Pełnomocnik sprawuje nadzór nad ustalaniem poziomu potrzeby wsparcia.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, polega na:

1) kontroli orzeczeń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
2) kontroli prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności;
3) szkoleniu członków wojewódzkich zespołów;
4) udzielaniu wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

2a. Nadzór, o którym mowa w ust. 1a, obejmuje:

1) kontrolę prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów, o których mowa w art. 4b, oraz przepisów wydanych na podstawie art. 6b[6] ust. 4 pkt 2 i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia;
2) kontrolę decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia;
3) szkolenie członków wojewódzkich zespołów ustalających poziom potrzeby wsparcia;
4) udzielanie wyjaśnień i wytycznych w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia;
5) prawo przekazania sprawy do rozpatrzenia przez wojewódzki zespół, jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w pkt 1 i 2, zostanie stwierdzony brak zgodności decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia ze stanem faktycznym lub zasadami wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia.

3. Jeżeli w ramach nadzoru Pełnomocnik stwierdzi, że orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia wydane zostały w sposób niezgodny z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, może zwrócić się do właściwego organu o:

1) stwierdzenie nieważności orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia;
2) wznowienie postępowania w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia;
3) uchylenie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.

3a. O uchyleniu orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia organ rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej. Wydanie decyzji administracyjnej nie wymaga zgody strony albo jej przedstawiciela ustawowego.

3b. Organem właściwym w sprawach, o których mowa w ust. 3a, jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

3c. Organem właściwym w sprawach, o których mowa w ust. 3a, w stosunku do orzeczeń wydanych przez powiatowy zespół jest wojewódzki zespół.

3d. Przewodniczący wojewódzkiego zespołu podpisuje decyzje, o których mowa w ust. 3a.

3e. Wszczęcie postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3a, następuje z urzędu. O wszczęciu postępowania organ właściwy zawiadamia stronę lub przedstawiciela ustawowego.

3f. Od decyzji, o których mowa w ust. 3c, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3g. W postępowaniu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, przy ocenie niezgodności orzeczenia lub decyzji z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, bierze się pod uwagę, czy zaliczenie do stopnia niepełnosprawności, o którym mowa w art. 4 ust. 1–3, albo do niepełnosprawności, o której mowa w art. 4a, lub ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ust. 2, pozostaje w sprzeczności z materiałem dowodowym zgromadzonym w postępowaniu o wydanie orzeczenia lub decyzji.

4. Pełnomocnik, w wyniku stwierdzonych w ramach nadzoru nieprawidłowości, może:

1) zobowiązać organ, który powołał zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, do odwołania członków zespołu odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości;
2) wyrazić zgodę na cofnięcie przez wojewodę zgody na powołanie powiatowego zespołu;
3) zobowiązać organ, który powołał zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, do odwołania zespołu;
4) czasowo zawiesić działalność powiatowego zespołu określając warunki ponownego podjęcia działalności zespołu i wyznaczając zespół, który będzie realizował zadania zespołu zawieszonego;
5) czasowo zawiesić członka zespołu odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości, określając warunki i termin ponownego podjęcia przez niego czynności, po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności mających wpływ na jego czasowe zawieszenie.

5. Nadzór, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a pkt 1 i 2, w imieniu Pełnomocnika realizują upoważnione przez niego osoby, posiadające wiedzę niezbędną do przeprowadzania kontroli. Pisemne upoważnienie jest wydawane na czas określony, niedłuższy niż 2 lata.

5a. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio do decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.

6. Wojewoda pełni nadzór nad powiatowymi zespołami przy pomocy wojewódzkiego zespołu. Przepisy ust. 2, 3, 4 pkt 1, 4 i 5 oraz ust. 5 stosuje się odpowiednio.

7. Wojewoda przedstawia Pełnomocnikowi informacje o realizacji zadań:

1) powiatowych zespołów, sporządzane na podstawie informacji otrzymanych od starostów;
2) wojewódzkiego zespołu.

8. Od orzeczenia i decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia wojewódzkiego zespołu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe zasady wydawania orzeczeń, o których mowa w art. 5a, orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając tryb postępowania przy orzekaniu oraz skład i sposób powoływania i odwoływania członków zespołów orzekających, a także sposób działania tych zespołów;
2) rodzaj i zakres wymaganych kwalifikacji członków zespołów orzekających oraz tryb postępowania przy wydawaniu zaświadczeń uprawniających do orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając konieczność zapewnienia specjalistycznych kwalifikacji, odpowiednich do zakresu orzekania;
3) warunki organizacyjne i techniczne, jakie powinny spełniać pomieszczenia zespołów orzekających, mając na względzie zapewnienie dostępu do tych pomieszczeń osobom niepełnosprawnym;
4) tryb przeprowadzania szkoleń i minima programowe szkoleń dla specjalistów powoływanych do zespołów orzekających oraz sposób wyboru ośrodków szkoleniowych upoważnionych do prowadzenia szkoleń, kierując się

konieczności zapewnienia właściwego poziomu kształcenia, w tym odpowiedniego poziomu wiedzy specjalistycznej;

5) standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając schorzenia naruszające sprawność organizmu i przewidywany okres trwania naruszenia tej sprawności, powodujące zaliczenie do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności, a także oznaczenie symboli przyczyn niepełnosprawności;

6) wzory i terminy składania informacji, o których mowa w ust. 7 i art. 6a ust. 1, uwzględniając elementy informacji o realizacji zadań, przyjętych wnioskach, wydanych orzeczeniach i wydanych legitymacjach, wydatkach oraz elementy zestawień zbiorczych;

7) wzory legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz organy uprawnione do ich wystawiania, mając na względzie zachowanie jednolitości dokumentu potwierdzającego podstawę do korzystania z ulg i uprawnień.

Art. 6ca. 1. Powiatowy zespół wydaje legitymację dokumentującą niepełnosprawność albo dokumentującą stopień niepełnosprawności na podstawie prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień.

2. Legitymacja dokumentująca niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności:

1) w postaci dokumentu z tworzywa sztucznego, zwana dalej „legitymacją tradycyjną”, jest wydawana na wniosek osoby niepełnosprawnej lub jej przedstawiciela ustawowego wniesiony do powiatowego zespołu;

2) w postaci dokumentu mobilnego, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz. U. z 2024 r. poz. 1275 i 1717 oraz z 2025 r. poz. 1019), jako „mLegitymacja ON”, jest udostępniana osobie niepełnosprawnej lub jej przedstawicielowi ustawowemu po uwierzytelnieniu przy użyciu certyfikatu podstawowego, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel, albo certyfikatu ucznia, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel.

3. mLegitymacja ON jest udostępniana przedstawicielowi ustawowemu osoby niepełnosprawnej po uprawomocnieniu się orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli

wniosek o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności osoby, która go złożyła, zawiera dane tego przedstawiciela ustawowego.

4. Przedstawiciel ustawowy osoby niepełnosprawnej, którego dane nie są zawarte we wniosku o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności, oraz którego dane nie są zawarte w systemie, o którym mowa w art. 6d ust. 1, składa do powiatowego zespołu wniosek o wydanie mLegitymacji ON.

5. Wniosek o wydanie mLegitymacji ON zawiera:

1) imię i nazwisko oraz numer PESEL przedstawiciela ustawowego;
2) imię i nazwisko oraz numer PESEL osoby niepełnosprawnej, której jest przedstawicielem ustawowym;
3) adres miejsca zamieszkania, jeżeli jest inny niż adres miejsca zameldowania;
4) dane kontaktowe.

6. Legitymację tradycyjną wydaje się na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień.

7. Okres ważności legitymacji tradycyjnej nie może być dłuższy niż:

1) 5 lat – w przypadku legitymacji dokumentującej niepełnosprawność;
2) 10 lat – w przypadku legitymacji dokumentującej stopień niepełnosprawności wydanej osobom, które nie ukończyły 60. roku życia.

8. Wniosek o wydanie legitymacji tradycyjnej zawiera dane osoby ubiegającej się o jej wydanie lub dane przedstawiciela ustawowego tej osoby obejmujące:

1) imię i nazwisko;
2) datę i miejsce urodzenia;
3) płeć;
4) numer PESEL;
5) adres miejsca zamieszkania, jeżeli jest inny niż adres miejsca zameldowania;
6) dane kontaktowe;
7) informacje o dokumencie tożsamości.

9. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna posiada więcej niż jedno orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień, legitymację dokumentującą niepełnosprawność albo legitymację

dokumentującą stopień niepełnosprawności wystawia się na podstawie ostatniego prawomocnego orzeczenia.

10. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może określić wzory wniosków o wydanie legitymacji tradycyjnej i udostępnić je w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

11. Do mLegitymacji ON przepisy ust. 6, 7 i 9 stosuje się.

Art. 6cb. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia:

1) produkcję blankietów legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich personalizację i dystrybucję;
2) system teleinformatyczny, za pomocą którego są wykonywane czynności związane z wystawianiem legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może dokonać wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Wydatki związane z wystawianiem legitymacji, produkcją blankietów, ich personalizacją i dystrybucją pokrywane są z budżetu państwa.

Art. 6cc. 1. Osoba, której wydano legitymację tradycyjną, może wystąpić o wydanie duplikatu legitymacji tradycyjnej w przypadku:

1) utraty legitymacji tradycyjnej;
2) zniszczenia legitymacji tradycyjnej, w tym jej uszkodzenia lub złego stanu.

2. Za wydanie duplikatu legitymacji tradycyjnej pobiera się opłatę w wysokości 15 zł. Opłata stanowi dochód budżetu państwa.

3. Osoba niepełnosprawna, której wydano legitymację tradycyjną, lub jej przedstawiciel ustawowy może wystąpić o wydanie nowej legitymacji tradycyjnej w przypadku:

1) zmiany numeru PESEL;
2) zmiany nazwiska;
3) zmiany wizerunku;
4) wystąpienia o dopisanie do legitymacji tradycyjnej stopnia niepełnosprawności;

5) wystąpienia o dopisanie do legitymacji tradycyjnej symbolu przyczyny niepełnosprawności.

4. Za wydanie nowej legitymacji tradycyjnej w przypadku, o którym mowa w ust. 3, nie pobiera się opłaty.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 albo ust. 3, osoba niepełnosprawna lub jej przedstawiciel ustawowy są obowiązani, przed wydaniem duplikatu legitymacji tradycyjnej albo nowej legitymacji tradycyjnej, do zwrotu posiadanej legitymacji tradycyjnej.

6. Zwracana legitymacja tradycyjna jest anulowana przez jej uszkodzenie.

7. Anulowaną legitymację tradycyjną zwraca się osobie niepełnosprawnej.

Art. 6d. 1. Tworzy się Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, zwany dalej „systemem”, w którym przetwarza się dane w celu usprawnienia i podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności, ustalania poziomu potrzeby wsparcia oraz realizacji zadań przez zespoły orzekające o niepełnosprawności.

1a. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu sprawuje Pełnomocnik.

1b. W ramach nadzoru Pełnomocnik:

1) określa zakres i kierunki rozwoju systemu;
2) proponuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego wysokość środków niezbędnych do utrzymania i rozwoju systemu;
3) informuje ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o zagrożeniach dla prawidłowego funkcjonowania systemu.

2. Powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły są administratorami danych w prowadzonych przez siebie bazach danych systemu.

2a. Pełnomocnik i minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego są współadministratorami, w rozumieniu art. 26 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1,

z późn. zm.[5)]), danych zgromadzonych w systemie przez powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły.

3. W systemie gromadzi się dane dotyczące:

1) osób, które złożyły wniosek o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności;

1a) osób, które złożyły wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia;

2) przedstawicieli ustawowych osób, o których mowa w pkt 1 i 1a, oraz osób upoważnionych do reprezentowania pełnoletniej osoby niepełnosprawnej;

3) członków powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów;

4) innych osób zatrudnionych w zespołach;

5) kosztów funkcjonowania powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów, w tym:

   a) amortyzacji,

   b) zużycia materiałów i energii,

   c) wynagrodzeń, obowiązkowych składek i innych świadczeń, w tym na pracowników wykonujących badania lub wykonujących czynności pomocnicze przy wykonywaniu tych badań,

   d) umów cywilnoprawnych, w tym umów zawartych z osobami wykonującymi badania lub wykonujących czynności pomocnicze przy wykonywaniu tych badań,

   e) pozostałych rodzajowo wyżej niewymienionych, w podziale na finansowane z budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

4. Dane gromadzone w systemie obejmują:

1) dane dotyczące osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1–3:

   a) imię (imiona) i nazwisko,

   b) datę i miejsce urodzenia,

   c) płeć,

   d) adres miejsca zameldowania,

   e) adres miejsca pobytu,

[5)] Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35.

f) cechy dokumentów tożsamości: rodzaj dokumentu, numer i serię dokumentu,

g) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub obywatelstwo w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;

1a) dane określone w art. 6b[2] ust. 1, dotyczące osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1;

2) dane dotyczące wykształcenia i zawodu osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 3;

2a) dane dotyczące stanu zdrowia, kształcenia, sytuacji społecznej, zawodowej i rodzinnej osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1;

2b) dane dotyczące stanu zdrowia osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1a;

3) dane dotyczące formy zatrudnienia i wymiaru czasu pracy osób, o których mowa w ust. 3 pkt 3;

4) dane dotyczące imienia i nazwiska, numeru PESEL, płci i obywatelstwa osób, o których mowa w ust. 3 pkt 4, formy ich zatrudnienia i wymiaru czasu pracy;

5) dane dotyczące daty i rodzaju wydanego orzeczenia, symbolu przyczyny niepełnosprawności, daty powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, okresu, na jaki zostało wydane orzeczenie, wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3;

5a) dane dotyczące daty złożenia wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, daty wydania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, daty ustalenia poziomu potrzeby wsparcia, wartości punktowych określających poziom potrzeby wsparcia, o których mowa w art. 4b ust. 3, okresu na który została wydana decyzja, daty, w której decyzja stała się ostateczna, daty uprawomocnienia się decyzji lub wyroku;

6) dane dotyczące karty parkingowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym:

a) numer karty,

b) datę wydania karty,

c) datę ważności karty,

d) oznaczenie powiatowego zespołu, którego przewodniczący wydał kartę,

e) imię i nazwisko, numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) osoby niepełnosprawnej, której wydano kartę,

f) nazwę i adres placówki, numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), markę, model oraz numer rejestracyjny pojazdu, którego kierujący jest uprawniony do posługiwania się kartą – w przypadku kart wydanych placówce, o której mowa w art. 8 ust. 3a pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,

g) datę i przyczynę utraty ważności karty;

7) dane dotyczące legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

4a. Dane gromadzone w systemie udostępnia się, jeżeli stanowią one kryterium przyznania świadczenia albo ustawowe kryterium wydania dokumentu, następującym podmiotom:

1) organowi właściwemu, o którym mowa w art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 oraz z 2026 r. poz. 203), i wojewodzie – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia rodzinne, osób pobierających świadczenia rodzinne oraz członków ich rodzin;

2) organowi właściwemu dłużnika, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2026 r. poz. 79), i organowi właściwemu wierzyciela, o którym mowa w art. 2 pkt 10 tej ustawy – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego i członków ich rodzin oraz danych dotyczących dłużników alimentacyjnych;

3) jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej oraz członków ich rodzin;

4) (uchylony)

5) wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o przyznanie Karty Dużej Rodziny, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512), w zakresie posiadania orzeczenia o znacznym lub

umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i informacji o okresie, na jaki zostało wydane;

6) właściwym jednostkom samorządu terytorialnego wykonującym zadania, o których mowa w art. 35 i art. 35a, w celu weryfikacji orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień osób ubiegających się o świadczenia tam określone, w zakresie informacji, o których mowa w ust. 4 pkt 1 lit. a i g oraz pkt 5;

7) Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanemu dalej „Funduszem”, w celu:

   a) weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o refundację składek na ubezpieczenia społeczne, o których mowa w art. 25a i art. 25c, w zakresie informacji, o których mowa w ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 1 lit. a i g oraz pkt 5,

   b) weryfikacji danych dotyczących osób, do których wynagrodzeń przysługuje dofinansowanie, o którym mowa w art. 26a–26c, w zakresie informacji, o których mowa w ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 1 lit. a i g oraz pkt 5,

   c) weryfikacji uprawnień wnioskodawców do uzyskania pomocy ze środków Funduszu przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 1, w zakresie informacji, o których mowa w ust. 4 pkt 1 lit. a i g oraz pkt 5;

8) organowi realizującemu świadczenie dobry start – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o to świadczenie, osób pobierających to świadczenie oraz członków ich rodzin;

9) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenie wspierające, o którym mowa w art. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429 i 2760 oraz z 2025 r. poz. 619), w zakresie posiadania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, wartości punktowych określających poziom potrzeby wsparcia oraz informacji o okresie na który została wydana decyzja, dacie złożenia wniosku o wydanie decyzji, dacie wydania decyzji, dacie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia, dacie, w której decyzja stała się ostateczna, oraz dacie uprawomocnienia się decyzji lub wyroku;

10) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących dziecka, na które jest ustalane lub weryfikowane prawo do świadczenia „aktywni rodzice w pracy", świadczenia „aktywnie w żłobku" lub świadczenia wychowawczego i osób pobierających te świadczenia.

4b. Podmioty wymienione w ust. 4a przetwarzają dane udostępnione z systemu w celu, w którym te dane zostały im udostępnione, na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych.

4c. Podmioty wymienione w ust. 4a przechowują dane udostępnione z systemu przez okres 10 lat od dnia ich udostępnienia, z wyjątkiem danych dotyczących osób, którym świadczenie nie zostało przyznane, które przechowuje się przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie świadczenia stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia bez rozpatrzenia.

4d. Dane udostępnione z systemu usuwa się niezwłocznie po upływie okresów przechowywania, o których mowa w ust. 4c.

4e. Dane gromadzone w systemie w bazach danych prowadzonych przez powiatowe zespoły albo wojewódzkie zespoły udostępnia się wojewódzkim zespołom, w celu weryfikacji danych osób ubiegających się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w zakresie posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności oraz okresie, na który zostało wydane. Przepisy ust. 4b–4d stosuje się odpowiednio.

4f. Minister właściwy do spraw informatyzacji po otrzymaniu od ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego informacji dotyczących osób, które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień, niezwłocznie przekazuje z rejestru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności posiadane dane dotyczące zgonu posiadacza orzeczenia, o których mowa w art. 8 pkt 26 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania systemu.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, w tym techniczne i organizacyjne, sposób oraz tryb gromadzenia i usuwania danych z systemu, mając na względzie ich zabezpieczenie przed dostępem lub wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione.

Rozdział 3

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Art. 7. 1. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

2. Rehabilitacja lecznicza osób niepełnosprawnych odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 8. 1. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

2. Do realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, niezbędne jest:

1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
   a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
   b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań;
2) prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia;
3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia;
4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;
5) określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Art. 9. 1. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

2. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;

2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Art. 10. Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

1) warsztatach terapii zajęciowej, zwanych dalej „warsztatami”;
2) turnusach rehabilitacyjnych, zwanych dalej „turnusami”;
3) zajęciach klubowych.

Art. 10a. 1. Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

2. Realizacja przez warsztat celu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

3. Terapię realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, w którym określa się:

1) formy rehabilitacji;
2) zakres rehabilitacji;
3) metody i zakres nauki umiejętności, o których mowa w ust. 2;
4) formy współpracy z rodziną lub opiekunami;
5) planowane efekty rehabilitacji;
6) osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

3a. Na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnik warsztatu może brać udział w nieodpłatnych praktykach zawodowych u pracodawcy, w tym

w spółdzielni socjalnej lub przedsiębiorstwie społecznym, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 806), zwanym dalej „przedsiębiorstwem społecznym", w wymiarze do 15 godzin tygodniowo przez okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy.

3b. W praktykach zawodowych, o których mowa w ust. 3a, nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50 % liczby uczestników jednego warsztatu.

4. W warsztacie działa rada programowa, w skład której wchodzą:

1) kierownik warsztatu;
2) specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji;
3) instruktorzy terapii zajęciowej;
4) psycholog;
5) doradca zawodowy lub instruktor zawodu – w miarę potrzeb.

5. Rada programowa dokonuje okresowej oraz, nierzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

1) podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy;
2) potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie;
3) przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na:
   a) pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy,
   b) okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia,
   c) okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, o którym mowa w pkt 2.

6. Rada programowa dokonuje pierwszej kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w

zakresie, o którym mowa w ust. 5, niewcześniej niż przed upływem 3 miesięcy i niepóźniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia terapii w warsztacie.

Art. 10aa. 1. W warsztacie może działać rada społeczna, w skład której wchodzą przedstawiciele:

1) samorządu powiatowego;
2) pracodawców;
3) organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
4) rodziców i opiekunów uczestników warsztatu;
5) uczestników warsztatu.

2. Zadaniem rady społecznej jest wspieranie warsztatu w zakresie tworzenia ram współpracy z administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami w celu zapewnienia efektywności działań zmierzających do usamodzielniania uczestników warsztatu.

Art. 10b. 1. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

2. Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Funduszu oraz ze środków samorządu powiatowego lub innych źródeł, z zastrzeżeniem ust. 2a, 2b, 3 i 4 oraz art. 68c ust. 1.

2a. Koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10 % tych kosztów.

2b. Procentowy udział w kosztach działalności warsztatu, o którym mowa w ust. 2a, może być zmniejszony, pod warunkiem znalezienia innych źródeł ich finansowania, z zastrzeżeniem, że kwota obliczona zgodnie z ust. 2a przed znalezieniem innych źródeł finansowania tych kosztów nie ulega zmniejszeniu.

2c. Przy tworzeniu warsztatów lub zwiększaniu liczby uczestników warsztatów należy brać pod uwagę potrzeby lokalnego systemu wsparcia wskazane w powiatowej strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych, komplementarność tego systemu wsparcia oraz liczbę osób niepełnosprawnych, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone.

3. Dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów uczestnictwa w warsztacie osób niepełnosprawnych przebywających w jednostkach organizacyjnych

obowiązanych do zapewnienia terapii zajęciowej na podstawie odrębnych przepisów, jest obniżane w zależności od procentowego wskaźnika udziału tych osób w ogólnej liczbie uczestników warsztatu, zwanego dalej „wskaźnikiem udziału”, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

4. Ze środków Funduszu nie mogą być dofinansowane koszty, o których mowa w ust. 3, w przypadku gdy wskaźnik udziału wynosi co najmniej 80 %.

5. Koszty, o których mowa w ust. 3, nie ulegają obniżeniu w przypadku, gdy wskaźnik udziału nie przekracza 30 %.

5a. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 3, nie ulega obniżeniu w przypadku odbywania praktyki zawodowej, o której mowa w art. 10a ust. 3a, przez osobę niepełnosprawną realizującą indywidualny program rehabilitacji.

6. Powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu, jest obowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie którego działa warsztat.

6a. Powiatowe centra pomocy rodzinie przeprowadzają co najmniej raz w roku kontrolę warsztatów.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady tworzenia, działania i dofinansowywania warsztatów, skład i zakres działania zespołu rozpatrującego wnioski oraz zakres działania rady programowej warsztatu, a także zakres i tryb przeprowadzania kontroli warsztatów przez powiatowe centra pomocy rodzinie, w tym:

1) wzory, tryb składania oraz sposób rozpatrywania wniosków o dofinansowanie kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu,
2) sposób dofinansowania kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatów,
3) sposób sporządzania informacji o wykorzystaniu środków oraz sprawozdań z działalności warsztatu,
4) szczegółowe zasady obniżania dofinansowania w zależności od wskaźnika udziału,

5) szczegółowy zakres działania rady programowej oraz sposób dokonywania oceny postępów osób uczestniczących w rehabilitacji

– mając na względzie zapewnienie prawidłowego funkcjonowania warsztatów i odpowiedniego poziomu rehabilitacji.

Art. 10c. 1. Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

2. Turnusy mogą być organizowane:

1) przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą co najmniej przez 2 lata działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i uzyskały wpis do rejestru organizatorów prowadzonego przez wojewodę, zwane dalej „organizatorem turnusów”;
2) wyłącznie w ośrodkach, które uzyskały wpis do rejestru ośrodków prowadzonego przez wojewodę – z wyłączeniem turnusów organizowanych w formie, o której mowa w ust. 5 pkt 2, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W domach pomocy społecznej lub w innych placówkach opiekuńczych turnusy mogą być organizowane wyłącznie dla osób niepełnosprawnych niebędących stałymi podopiecznymi takich jednostek.

4. Ośrodki, w których organizowane są turnusy, zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednie warunki pobytu, dostosowane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników turnusu, oraz bazę do prowadzenia rehabilitacji i realizacji określonego programu turnusu.

5. Czas trwania turnusów, o których mowa w ust. 2, wynosi co najmniej 14 dni. Turnusy organizuje się wyłącznie na terenie kraju, w grupach zorganizowanych liczących niemniej niż 20 uczestników, w formie:

1) stacjonarnej;
2) niestacjonarnej.

6. Program turnusu określa:

1) rodzaj i cele turnusu oraz formy rehabilitacji odpowiednie do rodzajów schorzeń osób niepełnosprawnych;
2) rodzaje zajęć kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych oraz innych zajęć wynikających ze specjalistycznego rodzaju turnusu, z uwzględnieniem zajęć indywidualnych i grupowych;
3) kadrę odpowiedzialną za realizację programu turnusu.

7. Organizator turnusów jest obowiązany do:

1) zabezpieczenia turnusu od strony organizacyjnej, technicznej i kadrowej w sposób gwarantujący osobom niepełnosprawnym bezpieczne warunki uczestnictwa w turnusie;
2) opracowania i realizacji programu turnusu;
3) udostępniania właściwemu ze względu na miejsce prowadzenia działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji zawierających:
   a) nazwy ośrodka i miejscowości, w której będą odbywały się turnusy,
   b) daty rozpoczęcia i zakończenia turnusów,
   c) warunki pobytu w ośrodku, w którym organizuje się turnusy,
   d) program turnusu, o którym mowa w ust. 6,
   e) koszt uczestnictwa w turnusie;
4) przesłania do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji o przebiegu turnusu w terminie 21 dni od dnia zakończenia turnusu, sporządzonej odrębnie dla każdego uczestnika korzystającego z dofinansowania ze środków Funduszu;
5) przechowywania dokumentów dotyczących przebiegu turnusu przez okres 3 lat.

Art. 10d. 1. Wojewoda prowadzi rejestr ośrodków oraz rejestr organizatorów turnusów i dokonuje wpisu do tych rejestrów na okres 3 lat po spełnieniu przez ośrodek lub organizatora turnusów warunków określonych zgodnie z ust. 8 pkt 3.

2. Ośrodki ubiegające się o uzyskanie wpisu do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusowe składają wniosek o wpis do rejestru do właściwego terytorialnie samorządu województwa, który po zaopiniowaniu wniosku, w terminie 30 dni od dnia jego wpływu przekazuje wniosek wojewodzie.

3. Podmioty ubiegające się o uzyskanie wpisu do rejestru organizatorów turnusów składają wniosek o wpis do tego rejestru do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organizatora turnusu.

4. Rozpatrzenie przez wojewodę wniosku następuje w terminie 30 dni od dnia jego wpływu. O sposobie rozpatrzenia wniosków, o których mowa w ust. 2 i 3, wojewoda zawiadamia odpowiednio ośrodek i samorząd województwa albo organizatora turnusu.

5. Ośrodek lub organizator turnusu, który uzyskał wpis do rejestru, jest obowiązany do niezwłocznego powiadomienia wojewody o każdej zmianie warunków stanowiących podstawę uzyskania wpisu do rejestru ośrodków lub rejestru organizatorów turnusów.

6. Wojewoda wykreśla ośrodek lub organizatora turnusu z rejestru w razie:

1) niespełniania warunków określonych na podstawie ust. 8 pkt 3;
2) uniemożliwienia kontroli ośrodka lub organizatora turnusu.

7. O wpisie lub wykreśleniu z rejestrów, o których mowa w ust. 1, wojewoda informuje w ciągu 14 dni Pełnomocnika, który prowadzi centralną bazę danych ośrodków i organizatorów turnusów posiadających wpis do rejestru wojewody oraz wydaje krajowy informator o ośrodkach i organizatorach turnusów posiadających taki wpis.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje turnusów organizowanych przy udziale środków Funduszu oraz warunki uczestnictwa w tych turnusach,
2) warunki, jakie powinny spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie, tryb składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie, wysokość oraz sposób przyznawania i przekazywania tego dofinansowania ze środków Funduszu,
3) warunki, jakie powinni spełniać organizatorzy turnusów i ośrodki, w których odbywają się turnusy, sposób oceny spełniania tych warunków i dokonywania wpisu do rejestrów oraz zasady prowadzenia rejestrów,
4) zakres, sposób i tryb kontroli organizatorów oraz ośrodków wpisanych do rejestrów, prowadzonej przez powiatowe centrum pomocy rodzinie lub wojewodę i obowiązki związane z tą kontrolą,
5) zakres przekazywanych przez wojewodę informacji o ośrodkach i organizatorach turnusów posiadających wpis do rejestrów, o których mowa w ust. 1, zasady prowadzenia centralnej bazy danych ośrodków i organizatorów

turnusów posiadających taki wpis oraz udostępniania danych znajdujących się w tej bazie,

6) wzory wniosków, zawiadomień i informacji

– mając na względzie zapewnienie odpowiedniego poziomu rehabilitacji.

Art. 10e. 1. Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

1) 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;

2) 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

2. W przypadku przekroczenia kwot dochodu, o których mowa w ust. 1, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W przypadku uzasadnionym trudną sytuacją materialną lub losową osoby niepełnosprawnej dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie tej osoby lub dofinansowanie uczestnictwa jej opiekuna może zostać przyznane bez pomniejszania kwoty dofinansowania pomimo przekroczenia kwot dochodu, o których mowa w ust. 1.

4. Kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusie przyznana osobie niepełnosprawnej jest przekazywana na rachunek bankowy organizatora turnusu.

Art. 10f. 1. Osoby niepełnosprawne są kierowane do uczestnictwa w:

1) warsztacie – zgodnie ze wskazaniem zawartym w orzeczeniu o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;

2) turnusie – na wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się ta osoba.

2. Podmiot zamierzający zorganizować lub prowadzący warsztat przyjmuje i zatwierdza, w uzgodnieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie, zgłoszenie osób do uczestnictwa w warsztacie.

2a. Podmiot prowadzący warsztat prowadzi listę osób niepełnosprawnych, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w warsztacie.

2b. Osoba niepełnosprawna, która opuściła warsztat w związku z podjęciem zatrudnienia, w przypadku utraty tego zatrudnienia i ponownego zgłoszenia do uczestnictwa w warsztacie w terminie 90 dni od dnia opuszczenia przez nią warsztatu, jest wpisywana na listę, o której mowa w ust. 2a, i ma pierwszeństwo w rozpoczęciu terapii.

3. Wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie są składane w powiatowych centrach pomocy rodzinie.

4. Uczestnik warsztatu ma prawo do uczestnictwa w terapii zajęciowej do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Art. 10g. 1. Zajęcia klubowe oznaczają zorganizowaną formę rehabilitacji mającą na celu wspieranie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym.

2. Zajęcia klubowe mogą obejmować aktywne formy wspierania osoby niepełnosprawnej w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia.

3. Zajęcia klubowe mogą być prowadzone przez warsztat dla osób, które były uczestnikami tego warsztatu i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia, oraz osób wpisanych na listę, o której mowa w art. 10f ust. 2a.

4. Osoba niepełnosprawna może kontynuować zajęcia klubowe bez względu na utratę lub zmianę zatrudnienia.

Art. 10h. 1. Czas trwania zajęć klubowych dla osoby niepełnosprawnej wynosi niemniej niż 5 godzin miesięcznie.

2. Szczegółowy zakres i organizację zajęć klubowych ustala warsztat.

Rozdział 4

Uprawnienia osób niepełnosprawnych

Art. 11. 1. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo korzystać z form pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, zwanej dalej „ustawą o rynku pracy”.

2. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na

zasadach takich jak bezrobotni z następujących form pomocy określonych w ustawie o rynku pracy:

1) szkoleń, a także sfinansowania potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności, o których mowa w art. 99, art. 101 i art. 102 ustawy o rynku pracy;
2) bonu na kształcenie ustawiczne, o którym mowa w art. 107 ustawy o rynku pracy;
3) stażu, o którym mowa w art. 114 i art. 119 ustawy o rynku pracy;
4) prac interwencyjnych, o których mowa w art. 135 ustawy o rynku pracy;
5) badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 205 ust. 1 ustawy o rynku pracy;
6) zwrotu kosztów przejazdu, o których mowa w art. 206 ust. 1, 3 i 4 ustawy o rynku pracy;
7) zwrotu kosztów zakwaterowania, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy o rynku pracy;
8) bonu na zasiedlenie, o którym mowa w art. 208 ustawy o rynku pracy;
9) robót publicznych, o których mowa w art. 136 ustawy o rynku pracy.

3. Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa w ust. 1 i 2, są finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:

1) bezrobotne – ze środków Funduszu Pracy;
2) poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Funduszu, a w przypadku ich braku – z Funduszu Pracy.

Art. 12. (uchylony)

Art. 12a. 1. Osoba niepełnosprawna, o której mowa w art. 11 ust. 1, może otrzymać ze środków Funduszu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu, w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą:

1) niewyższej niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy,

2) wynoszącej od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 24 miesięcy

– jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.

2. Osoba niepełnosprawna, która otrzymała jednorazowo środki, o których mowa w ust. 1, jest obowiązana do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, jeżeli z przyczyn leżących po jej stronie zostały naruszone warunki umowy, o której mowa w ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) warunki oraz tryb przyznawania i zwrotu środków, o których mowa w ust. 1,
2) formy zabezpieczenia zwrotu środków, o których mowa w ust. 1, w przypadku naruszenia warunków umowy dotyczącej ich przyznania,
3) wzór wniosku i niezbędne elementy umowy dotyczącej przyznania środków określonych w ust. 1

– mając na względzie zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, zapewnienie zgodności udzielanej pomocy z regułami przyznawania pomocy publicznej w ramach zasady *de minimis* oraz racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

Art. 13. 1. Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu, dofinansowanie do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

1) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona;
2) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

2. Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę z osobą, o której mowa w ust. 1.

Art. 14. 1. Osobie zatrudnionej, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca jest obowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, niepóźniej niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy. Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika z jego winy lub jego stanu nietrzeźwości – udowodnione przez pracodawcę.

Art. 15. 1. Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo.

2. Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.

2a. (uchylony)

3. Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.

4. (uchylony)

Art. 16. 1. Przepisów art. 15 nie stosuje się:

1) do osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz
2) gdy, na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę.

2. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ponosi pracodawca.

Art. 17. Osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy. Nie narusza to przepisu art. 134 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 18. 1. Stosowanie norm czasu pracy, o których mowa w art. 15, nie powoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości.

2. Godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego, odpowiadające osobistemu zaszeregowaniu lub zaszeregowaniu wykonywanej pracy, przy przejściu na normy czasu pracy, o których mowa w art. 15, ulegają podwyższeniu w stosunku, w jakim pozostaje dotychczasowy wymiar czasu pracy do tych norm.

Art. 19. 1. Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

2. Urlop, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie uprawnionej do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych lub do urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów.

3. Jeżeli wymiar urlopu dodatkowego, o którym mowa w ust. 2, jest niższy niż 10 dni roboczych, zamiast tego urlopu przysługuje urlop dodatkowy określony w ust. 1.

Art. 20. 1. Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

1) w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nieczęściej niż raz w roku, z zastrzeżeniem art. 10f ust. 1 pkt 2;
2) w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

2. Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy, o których mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

3. Łączny wymiar urlopu określonego w art. 19 ust. 1 i zwolnienia od pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania zwolnień od pracy, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 20a. 1. Osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu:

1) do obiektów użyteczności publicznej, w szczególności: budynków i ich otoczenia przeznaczonych na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych;
2) do parków narodowych i rezerwatów przyrody;
3) na plaże i kąpieliska.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również w środkach transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i wodnego oraz w innych środkach komunikacji publicznej.

3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie zwalnia osoby niepełnosprawnej z odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez psa asystującego.

4. Warunkiem skorzystania z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest wyposażenie psa asystującego w uprząż oraz posiadanie przez osobę niepełnosprawną certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego i zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych.

5. Z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, może korzystać trener psa szkolonego na psa asystującego na podstawie zaświadczenia wydanego przez podmiot prowadzący szkolenie psów asystujących. Przepisy ust. 4 i 6 stosuje się odpowiednio.

6. Osoba niepełnosprawna nie jest zobowiązana do zakładania psu asystującemu kagańca oraz prowadzenia go na smyczy.

Art. 20b. 1. Status psa asystującego potwierdza certyfikat wydawany po odbyciu odpowiedniego szkolenia.

2. Certyfikat wydaje uprawniony do tego podmiot prowadzący szkolenie psów asystujących, wpisany do rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów.

3. Koszty wydania certyfikatu finansowane są ze środków Funduszu na wniosek podmiotu uprawnionego do wydawania certyfikatów.

4. Rejestr, o którym mowa w ust. 2, prowadzi Pełnomocnik.

5. Wpis do rejestru dokonywany jest na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie psów asystujących.

6. Pełnomocnik zawiadamia podmiot, który złożył wniosek o wpis do rejestru, o wpisie lub odmowie dokonania wpisu do rejestru.

7. Pełnomocnik może przeprowadzać kontrolę podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów w zakresie spełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.

8. Pełnomocnik dokonuje wykreślenia z rejestru w przypadku niespełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9, o czym zawiadamia podmiot wykreślony.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, mając na uwadze sprawność szkolenia i certyfikacji, określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje psów asystujących, dla których możliwe jest wydawanie certyfikatów;
2) warunki, jakie powinny spełniać podmioty uprawnione do wydawania certyfikatów oraz sposób oceny spełniania tych warunków;
3) tryb składania i rozpatrywania wniosków o finansowanie kosztów wydawania certyfikatów, wysokość oraz sposób przyznawania i przekazywania środków Funduszu na ten cel;
4) tryb składania i rozpatrywania wniosków o wpis do rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów;
5) sposób dokonywania wpisu i zmian w rejestrze podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów, zakres danych objętych rejestrem oraz sposób prowadzenia tego rejestru;
6) wzory wniosków, o których mowa w pkt 3 i 4 oraz zawiadomień o wpisie, odmowie dokonania wpisu, a także o wykreśleniu z rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów;
7) sposób oznaczania psów asystujących i psów w trakcie szkolenia.

Art. 20c. Osobie niepełnosprawnej przysługują uprawnienia pracownicze określone w niniejszym rozdziale odpowiednio od dnia, od którego osoba niepełnosprawna została wliczona do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na podstawie art. 2a.

Art. 20d. 1. Osoba niepełnosprawna, o której mowa w art. 8 ust. 3a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, jest zwolniona z opłaty związanej z korzystaniem z drogi publicznej lub drogi wewnętrznej umożliwiających dojazd bezpośrednio do obiektów użyteczności publicznej, w szczególności budynków przeznaczonych na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym lub wodnym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków, przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje prawa do bezpłatnego:

1) parkowania;
2) korzystania z autostrad płatnych;
3) przejazdu po drogach krajowych pojazdów samochodowych oraz zespołów pojazdów, składających się z pojazdu samochodowego oraz przyczepy lub naczepy o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony, w tym autobusów niezależnie od ich dopuszczalnej masy całkowitej;
4) przejazdu przez obiekty mostowe i tunele zlokalizowane w ciągach dróg publicznych.

Rozdział 5

Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych

Art. 21. 1. Pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust. 2–5 i art. 22, dokonywać miesięcznych wpłat na Fundusz, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65 % przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika

zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6 % a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

1a. (uchylony)

2. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 6 %.

2a. Dla państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, instytucji kultury oraz jednostek organizacyjnych zajmujących się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i ust. 2, wynosi 2 %, 3 % w 2005 r., 4 % w 2006 r., 5 % w 2007 r. i 6 % w 2008 r. oraz w latach następnych.

2b. Dla publicznych i niepublicznych uczelni, publicznych i niepublicznych szkół, publicznych i niepublicznych przedszkoli, publicznych i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, placówek resocjalizacyjnych, publicznych i niepublicznych żłobków, a także klubów dziecięcych wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynosi 2 %.

2c. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w jednostkach, o których mowa w ust. 2b, oblicza się jako sumę wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych i podwojonego wskaźnika dzieci, wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy będących osobami niepełnosprawnymi i uczących się lub studiujących w ramach ogólnie obowiązujących w danej jednostce regulaminów nauczania lub studiowania.

2d. Wskaźnik dzieci, wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 2c, oznacza ich udział procentowy w liczbie ogółem odpowiednio dzieci, wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy, według stanu w roku ubiegłym.

2e. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnione są niedziałające w celu osiągnięcia zysku:

1) domy pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;

2) hospicja w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej;

2a) zakłady opiekuńczo-lecznicze;

3) publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza osób niepełnosprawnych, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

2f. Pracodawcy osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 2–2b, jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 2e, oraz pracodawcy, o których mowa w art. 22 ust. 1, składają Zarządowi Funduszu:

1) informacje ewidencyjne zgłoszeniowe lub informacje aktualizacyjne – w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym:
   a) stali się podmiotami zobowiązanymi do składania informacji, o których mowa w pkt 2, a nie podlegali zgłoszeniu w informacji ewidencyjnej zgłoszeniowej ani zgłoszeniowej deklaracji ewidencyjnej wpłat na Fundusz, lub
   b) uległy zmianie dane wykazane we wcześniejszej informacji ewidencyjnej lub w deklaracji ewidencyjnej wpłat na Fundusz;
2) informacje miesięczne o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu i kształceniu osób niepełnosprawnych lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy informacja;
3) informacje roczne o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu i kształceniu osób niepełnosprawnych lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – w terminie do dnia 20 stycznia roku następującego po roku, którego dotyczy ta informacja.

2f[1]. Pracodawca składa informacje, o których mowa w ust. 2f, w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych, z wyjątkiem informacji ewidencyjnej zgłoszeniowej, którą składa w formie dokumentu pisemnego.

2f[2]. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory informacji, o których mowa w ust. 2f, kierując się koniecznością zapewnienia dostępności tych wzorów oraz spójności i użyteczności danych pozyskiwanych na podstawie tych informacji, a także zautomatyzowanej weryfikacji zwolnienia pracodawcy z miesięcznych wpłat na Fundusz lub spełniania warunków wystawiania informacji o kwocie obniżenia tych wpłat.

2g. Pracodawcy, o których mowa w ust. 2a i 2b, nieosiągający wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych wymienionych w ust. 2a i 2b, dokonują wpłat na zasadach określonych w art. 49.

3. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, są zwolnieni pracodawcy, co do których ogłoszono upadłość.

4. Wskaźnik, o którym mowa w ust. 2, może zostać obniżony w razie zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wykonywanie pracy.

5. Do liczby pracowników, o której mowa w ust. 1, nie wlicza się osób niepełnosprawnych przebywających na urlopach bezpłatnych oraz osób niebędących osobami niepełnosprawnymi zatrudnionych:

1) na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
1a) przebywających na urlopie rodzicielskim;
2) przebywających na urlopach wychowawczych;
3) nieświadczących pracy w związku z odbywaniem służby wojskowej albo służby zastępczej;
4) będących uczestnikami Ochotniczych Hufców Pracy;
5) nieświadczących pracy w związku z uzyskaniem świadczenia rehabilitacyjnego;
6) przebywających na urlopach bezpłatnych, których obowiązek udzielenia określają odrębne ustawy.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy:

1) placówek dyplomatycznych i urzędów konsularnych;
2) przedstawicielstw i misji zagranicznych.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika, o którym mowa w ust. 2, oraz sposób jego obniżania.

8. Wpłaty, o których mowa w ust. 1, ulegają obniżeniu o 5 % dla pracodawcy innego niż podmiot publiczny, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, posiadającego certyfikat, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, począwszy od wpłat należnych za miesiąc poprzedzający miesiąc, w którym pracodawca ten zawiadomił Zarząd

Funduszu o uzyskaniu certyfikatu dostępności w deklaracjach, o których mowa w art. 49 ust. 2.

Art. 22. 1. Wpłaty na Fundusz, o których mowa w art. 21 ust. 1, ulegają obniżeniu z tytułu zakupu produkcji lub usługi, z wyłączeniem handlu, odpowiednio wytworzonej lub świadczonej przez zakłady aktywności zawodowej, przedsiębiorstwa społeczne zatrudniające co najmniej 10 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy lub innych pracodawców zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy – jeżeli wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do osób o:

1) znacznym stopniu niepełnosprawności lub
2) umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję, oraz niewidomych

– wynosi co najmniej 30 %, zwanych dalej „sprzedającymi”.

1a. (uchylony)

2. Warunkiem obniżenia wpłaty jest:

1) udokumentowanie zakupu fakturą;
2) uregulowanie należności za zakup produkcji lub usługi w terminie określonym na fakturze, z tym że w przypadku płatności dokonywanych za pośrednictwem banku za datę uregulowania należności uważa się datę obciążenia rachunku bankowego nabywcy na podstawie polecenia przelewu;
3) udokumentowanie przez nabywcę kwoty obniżenia informacją o kwocie obniżenia wystawioną przez sprzedającego w terminie, o którym mowa w ust. 10 pkt 1.

2a. Informacja, o której mowa w ust. 2 pkt 3, jest wystawiana na wniosek nabywcy złożony w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej.

2b. Wniosek składany jest jednorazowo. Wniosek może zostać odwołany w każdym czasie, w formach określonych w ust. 2a.

2c. Sprzedający, który otrzymał wniosek, o którym mowa w ust. 2a, każdorazowo po wystawieniu faktury nabywcy wystawia mu informację, o której mowa w ust. 2 pkt 3.

2d. Sprzedający może skorygować informację, o której mowa w ust. 2 pkt 3, pomimo braku wniosku nabywcy.

3. Obniżenie wpłaty przysługuje do wysokości 50 % wpłaty na Fundusz, do której obowiązany jest nabywca w danym miesiącu.

4. Przysługująca, a niewykorzystana kwota obniżenia może być uwzględniana we wpłatach na Fundusz przez okres niedłuższy niż 6 miesięcy, licząc od dnia uzyskania informacji o kwocie obniżenia.

5. Kwota obniżenia, o którym mowa w ust. 1:

1) stanowi iloczyn wskaźnika wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskaźnika udziału przychodów;
2) nie może być wyższa niż 50 % kwoty należności za zakup, o którym mowa w ust. 1, określonej na fakturze, o której mowa w ust. 2 pkt 1, pomniejszonej o kwotę podatku od towarów i usług, z uwzględnieniem korekt tej faktury.

6. Wskaźnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności stanowi iloczyn współczynnika wynagrodzeń tych pracowników i liczby etatów odpowiadającej różnicy między rzeczywistym zatrudnieniem wszystkich pracowników niepełnosprawnych a zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6 %.

7. Współczynnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników, o którym mowa w ust. 6, stanowi iloczyn najniższego wynagrodzenia pomniejszonego o należne składki na ubezpieczenia społeczne i ilorazu liczby pracowników o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz liczby pracowników niepełnosprawnych ogółem w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

8. Wskaźnik udziału przychodów stanowi iloraz przychodu ze sprzedaży własnej produkcji lub własnej usługi, z wyłączeniem handlu, odpowiednio wytworzonej lub świadczonej w danym miesiącu na rzecz nabywcy i przychodu ogółem uzyskanego w tym miesiącu ze sprzedaży własnej produkcji lub własnej usługi, z wyłączeniem handlu.

9. Przy obliczaniu kwoty obniżenia bierze się pod uwagę wyłącznie zatrudnienie i wynagrodzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę za miesiąc, do którego zaliczono przychody, o których mowa w ust. 8. Przy obliczaniu stanu zatrudnienia i wskaźnika, o których mowa w ust.

1, bierze się pod uwagę zatrudnienie pracowników za miesiąc poprzedzający miesiąc wystawienia faktury dokumentującej dany zakup. Do ustalania stanów zatrudnienia pracowników i wskaźników, o których mowa w ust. 1 i 5–7, stosuje się wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5.

10. Sprzedający:

1) wystawia nabywcy informację o kwocie obniżenia:
   a) po otrzymaniu wniosku określonego w ust. 2a oraz
   b) niezwłocznie po terminowym uregulowaniu należności za zakup
   – jednak niepóźniej niż do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przypadał termin płatności za zakup;
2) prowadzi ewidencję wystawionych informacji o kwocie obniżenia;
3) przekazuje Zarządowi Funduszu informację miesięczną o informacjach o kwocie obniżenia – w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wystawił informacje.

10a. Przepisy ust. 1–10 oraz art. 22a i art. 22b stosuje się również do sprzedających lub nabywców będących:

1) jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 280),
2) wydzielonymi jednostkami organizacyjnymi wchodzącymi w skład innych podmiotów

– w przypadku ujawnienia danych tych jednostek organizacyjnych na fakturze, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

11. (uchylony)

12. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory informacji, o których mowa w ust. 10 pkt 1 i 3, a także zakres danych gromadzonych w ewidencji, o której mowa w ust. 10 pkt 2, oraz sposób jej prowadzenia, uwzględniając możliwość weryfikacji spełniania przez sprzedającego warunków wystawienia informacji o kwocie obniżenia, warunków korzystania

z obniżenia przez nabywcę oraz weryfikacji prawidłowości wykonania obowiązków przez sprzedającego.

Art. 22a. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrolę u sprzedającego lub nabywcy w zakresie prawidłowości realizacji przepisu art. 22.

Art. 22b. 1. Sprzedający dokonuje wpłaty na Fundusz w wysokości:

1) 5 % sumy kwot obniżenia wykazanych w informacjach o kwocie obniżenia, które nie zostały ujęte w ewidencji lub w informacjach, o których mowa odpowiednio w art. 22 ust. 10 pkt 2 i 3,
2) 10 % kwoty obniżenia wykazanej w informacji o kwocie obniżenia w przypadku naruszenia terminu, o którym mowa w art. 22 ust. 10 pkt 1,
3) 30 % kwoty obniżenia wykazanej w informacji o kwocie obniżenia, w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w art. 22 ust. 1,
4) kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy zawyżoną kwotą obniżenia wykazaną w informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3, a prawidłowo obliczoną kwotą obniżenia w przypadku podania niezgodnych ze stanem faktycznym danych skutkujących zawyżeniem kwoty obniżenia w tej informacji

– w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te okoliczności zostały ujawnione w wyniku kontroli, o której mowa w art. 22a, lub czynności sprawdzającej, o której mowa w art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2026 r. poz. 622), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli wysokość wpłaty nie przekracza pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 23. Jeżeli pracodawca nie wydzieli lub nie zorganizuje w przepisanym terminie stanowiska pracy dla osoby, o której mowa w art. 14, obowiązany jest dokonać, w dniu rozwiązania stosunku pracy z tą osobą, wpłaty na Fundusz w wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za pracownika.

Art. 23a. 1. Pracodawca jest obowiązany zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia dla osoby niepełnosprawnej pozostającej z nim w stosunku pracy, uczestniczącej w procesie rekrutacji lub odbywającej szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki zawodowe lub absolwenckie. Niezbędne racjonalne usprawnienia polegają na przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian

lub dostosowań do szczególnych, zgłoszonych pracodawcy potrzeb wynikających z niepełnosprawności danej osoby, o ile przeprowadzenie takich zmian lub dostosowań nie skutkowałoby nałożeniem na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Obciążenia, o których mowa w ust. 1, nie są nieproporcjonalne, jeżeli są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych.

3. Niedokonanie niezbędnych racjonalnych usprawnień, o których mowa w ust. 1, uważa się za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów art. $18^{[3a]}$ § 2–5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 24. (uchylony)

Art. 25. (uchylony)

Art. 25a. 1. Fundusz refunduje:

1) osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, 252, 426, 473, 507 i 734), z zastrzeżeniem ust. 1a,
2) niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe

– pod warunkiem opłacenia tych składek w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.

1a. Refundacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje w wysokości:

1) 100 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
2) 60 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
3) 30 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

2. Składki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą nalicza się i opłaca na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

3. Składki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika nalicza się i opłaca na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770).

4. Refundacja, o której mowa w ust. 1, nie przysługuje, jeżeli składki zostały opłacone z uchybieniem terminów określonych w art. 40 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub art. 47 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przekraczającym 14 dni.

Art. 25b. (uchylony)

Art. 25c. 1. Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą składa Funduszowi wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za dany miesiąc.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do niepełnosprawnego rolnika lub rolnika zobowiązanego do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, z tym że rolnik składa wniosek o wypłatę refundacji składek w miesiącu następującym po miesiącu, w którym dokonał zapłaty składek za dany kwartał.

3. (uchylony)

4. Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą, niepełnosprawny rolnik lub rolnik zobowiązany do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, zwany dalej „wnioskodawcą”, przekazuje wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych oraz pobiera drogą elektroniczną potwierdzenie wysłanego wniosku. Wnioskodawca może przekazać wniosek również w formie dokumentu pisemnego.

4a. Wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie wydruku z oprogramowania informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą może nieodpłatnie sporządzić w terenowej jednostce organizacyjnej Zakładu, na podstawie danych zgromadzonych w systemie informatycznym Zakładu.

5. W terminie 14 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne Fundusz przekazuje na rachunek bankowy wnioskodawcy kwotę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości ustalonej na podstawie ust. 1, 4 i art. 25a oraz informuje wnioskodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.

5a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Fundusz kwoty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne od kwoty należnej nalicza się odsetki, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

6. Jeżeli wnioskodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 zł, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wstrzymaniu refundacji składek na ubezpieczenia społeczne do czasu uregulowania zaległości przez wnioskodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania.

7. W przypadku nieuregulowania przez wnioskodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który wnioskodawcy przysługuje refundacja, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 6.

8. W przypadku gdy ustalona przez Fundusz kwota refundacji składek na ubezpieczenia społeczne jest inna niż kwota refundacji wykazana we wniosku, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wysokości refundacji, na wniosek złożony przez wnioskodawcę, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującej refundacji.

9. (uchylony)

10. (uchylony)

11. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne jest udzielana na zasadach pomocy *de minimis*, określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Art. 25d. 1. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrole wnioskodawcy w zakresie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne. W przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieprawidłowości, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję nakazującą zwrot wypłaconej refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości.

2. Od decyzji, o których mowa w ust. 1 i art. 25c ust. 6–8, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

3. W przypadku konieczności przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 1, Fundusz może nieodpłatnie korzystać z danych zgromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania refundacji składek na ubezpieczenia społeczne,
2) termin składania, wzór wniosku, o którym mowa w art. 25c ust. 1, oraz wykaz dokumentów załączanych do wniosku,
3) wymogi, jakie muszą spełniać wnioskodawcy przekazujący dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych

– uwzględniając potrzebę zapewnienia zgodności z zasadami udzielania pomocy w ramach zasady *de minimis*, jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenia zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalnego gospodarowania środkami Funduszu.

Art. 26. 1. Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne spełniające warunki określone w ust. 2, może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu zwrot kosztów:

1) adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
1a) (uchylony)
1b) adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy;
1c) zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
2) rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa w pkt 1–1c.

1a. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 26d, dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów pracodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

2. Zwrot kosztów dotyczy osób niepełnosprawnych:

1) bezrobotnych lub poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu;
2) pozostających w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.

3. Zwrot kosztów nie może przekraczać dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej.

4. Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą, z tym że:

1) zwrotowi nie podlegają koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1–1c, poniesione przez pracodawcę przed dniem podpisania umowy;
2) kwota zwrotu kosztów poniesionych w związku z rozpoznaniem potrzeb osób niepełnosprawnych nie może przekraczać 15 % kosztów związanych z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

5. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Prezes Zarządu Funduszu.

6. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy, wydanej na wniosek starosty, odpowiednio o przystosowaniu lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy lub pomieszczeniach zakładu pracy, o których mowa w ust. 1.

6a. (uchylony)

7. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/36 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1, jednak w wysokości niemniejszej niż 1/6 tej kwoty. Pracodawca dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.

8. Pracodawca nie zwraca środków, o których mowa w ust. 7, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresu, o którym mowa w ust. 1.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1–8 oraz w art. 26d, a także tryb i sposób postępowania w sprawach udzielania tej pomocy, w tym wzór wniosku i elementy umowy, dokumentację niezbędną do zwrotu kosztów oraz sposób i terminy rozpatrywania wniosków, mając na względzie zapewnienie prawidłowego i sprawnego udzielania pomocy oraz dokonywania zwrotu kosztów, w tym uzyskiwania informacji niezbędnych do udzielenia tej pomocy i dokonania zwrotu kosztów.

Art. 26a. 1. Pracodawcy przysługuje ze środków Funduszu miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o ile pracownik ten został ujęty w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 26b ust. 1. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, zwane dalej „miesięcznym dofinansowaniem”, przysługuje w kwocie:

1) 2760 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
2) 1550 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
3) 575 zł – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

1a.[6)] Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy

[6)] Utracił moc z dniem 27 marca 2006 r. w zakresie, w jakim pozbawia pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, które osiągnęły wiek emerytalny, dofinansowania do wynagrodzeń tych osób w okresie niezbędnym do skutecznego wypowiedzenia tym osobom umów o pracę na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2006 r. sygn. akt K 13/05 (Dz. U. poz. 359).

i nieosiągającemu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 %.

1a[1]. Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje:

1) na pracowników zaliczonych do umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności, którzy mają ustalone prawo do emerytury;

1a) do wynagrodzeń wypłaconych po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w art. 26c ust. 1 pkt 2;

2) jeżeli wynagrodzenie pracownika niepełnosprawnego nie zostało przekazane na jego rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej albo na adres zamieszkania tego pracownika, za pośrednictwem osób prawnych prowadzących działalność w zakresie doręczania kwot pieniężnych;

3) jeżeli miesięczne koszty płacy zostały poniesione przez pracodawcę z uchybieniem terminów, wynikających z odrębnych przepisów, przekraczającym 14 dni, z zastrzeżeniem ust. 1a[2].

1a[2]. Kwota miesięcznych należnych składek, o których mowa w art. 2 pkt 4a, opłaconych z uchybieniem terminu, o którym mowa w ust. 1a[1] pkt 3, nie może przekroczyć wysokości 2 % składek należnych za dany miesiąc.

1b. Kwoty, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych, zwiększa się o:

1) 1380 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;

2) 1035 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

3) 690 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć 90 % faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach

dotyczących pomocy publicznej, zwanego dalej „pracodawcą wykonującym działalność gospodarczą”, 75 % tych kosztów.

5. (uchylony)

6. Miesięczne dofinansowanie wypłaca Fundusz w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy pracownika, na zasadach określonych w art. 26b i 26c.

7. (uchylony)

8. Jeżeli pracodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 złotych, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wstrzymaniu miesięcznego dofinansowania do czasu uregulowania zaległości przez pracodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania.

9. W przypadku nieuregulowania przez pracodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który pracodawcy przysługuje miesięczne dofinansowanie, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 8.

9a. Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania:

1) w przypadkach, o których mowa w art. 48a ust. 3;
2) w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1a[1] pkt 2 albo 3.

9b. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzić u pracodawcy postępowanie sprawdzające w celu potwierdzenia:

1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, o których mowa w art. 26c ust. 1;
2) sytuacji ekonomicznej pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, o której mowa w art. 48a ust. 3.

9c. W przypadku podjęcia postępowania sprawdzającego dotyczącego złożonego wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania termin, o którym mowa w art. 26c ust. 3, ulega przedłużeniu o okres niezbędny do przeprowadzenia tego postępowania, niedłużej jednak niż o 14 dni.

9d. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w wyniku postępowania sprawdzającego, o którym mowa w ust. 9b, stosuje się przepis ust. 10.

10. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrole pracodawcy w zakresie miesięcznego dofinansowania, w szczególności dotyczące zgodności ze stanem faktycznym:

1) danych zawartych w dokumentach, o których mowa w art. 26c ust. 1;
2) wysokości miesięcznego dofinansowania, w tym kwot i terminów poniesienia miesięcznych kosztów płacy pracowników.

11. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w wyniku kontroli albo analizy dokumentów zgromadzonych przez Fundusz lub danych, o których mowa w art. 49c, Prezes Zarządu Funduszu wydaje:

1) decyzję nakazującą zwrot wypłaconego dofinansowania w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości;
2) decyzję o wstrzymaniu dofinansowania do czasu zwrotu wypłaconego dofinansowania; decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania.

12. Od decyzji, o których mowa w ust. 8–9a i 11, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

Art. 26b. 1. Miesięczne dofinansowanie przysługuje na osoby niepełnosprawne z tytułu zatrudnienia, ujęte w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, którą prowadzi Fundusz, wykorzystując numer PESEL oraz przekazywane drogą elektroniczną do Funduszu informacje, z zastrzeżeniem art. 26c ust. 1a.

2. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna jest zatrudniona u więcej niż jednego pracodawcy w wymiarze czasu pracy nieprzekraczającym ogółem pełnego wymiaru czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę pracodawcom, u których jest ona zatrudniona, w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby.

2a. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w ust. 2, jest zatrudniona w wymiarze czasu pracy przekraczającym ogółem pełny wymiar czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę w wysokości nieprzekraczającej kwoty miesięcznego dofinansowania przyznawanego na osobę zatrudnioną w pełnym wymiarze czasu pracy. Miesięczne dofinansowanie w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby w pierwszej kolejności przyznaje się pracodawcy, który wcześniej zatrudnił tę osobę.

3. Do ustalania stanów zatrudnienia pracowników i wskaźnika, o których mowa w art. 26a ust. 1, 1a i 1b, stosuje się:

1) wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5;
2) art. 28 ust. 3 – w przypadku pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej.

4. Jeżeli zatrudnienie nowych pracowników niepełnosprawnych w danym miesiącu u pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą nie powoduje u tego pracodawcy wzrostu netto zatrudnienia ogółem, miesięczne dofinansowanie na nowo zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego nie przysługuje, jeżeli jego zatrudnienie nastąpiło w wyniku rozwiązania umowy o pracę z innym pracownikiem, chyba że umowa o pracę uległa rozwiązaniu:

1) z przyczyn określonych w art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
2) za wypowiedzeniem złożonym przez pracownika;
3) na mocy porozumienia stron;
4) wskutek przejścia pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy;
5) z upływem czasu, na który została zawarta;
6) z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.

5. Jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w ust. 4, miesięczne dofinansowanie na nowo zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego przysługuje w przypadku gdy jego miejsce pracy powstało w wyniku:

1) wygaśnięcia umowy o pracę;
2) zmniejszenia wymiaru czasu pracy pracownika – na jego wniosek.

6. Wzrost netto zatrudnienia ogółem ustala się w stosunku do przeciętnego zatrudnienia ogółem w okresie poprzedzających 12 miesięcy.

6a. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku pracownika, którego niepełnosprawność powstała w trakcie zatrudnienia u pracodawcy ubiegającego się o miesięczne dofinansowanie.

7. Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzenia pracownika w części finansowanej ze środków publicznych.

8. Przepisu ust. 7 nie stosuje się w przypadku, gdy pracodawca sfinansował wynagrodzenie pracownika:

1) ze środków publicznych z prowadzonej działalności, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5,
2) z dochodów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 3

– ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426, 635 i 680).

Art. 26c. 1. Pracodawca, o którym mowa w art. 26a, składa Funduszowi:

1) miesięczne informacje o wynagrodzeniach, zatrudnieniu, stopniach i rodzaju niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych;
2) wniosek o wypłatę miesięcznego dofinansowania za dany miesiąc.
3) (uchylony)

1a. Informacje i wniosek, o których mowa w ust. 1, pracodawca przekazuje w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych oraz pobiera drogą elektroniczną potwierdzenie wysłanej informacji lub wniosku. Pracodawca może przekazać informacje i wniosek również w formie dokumentu pisemnego.

1b. (uchylony)

2. (uchylony)

3. W terminie 25 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania Fundusz przekazuje na rachunek bankowy pracodawcy miesięczne dofinansowanie w kwocie ustalonej na podstawie art. 26a i art. 26b oraz informuje pracodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.

3a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Fundusz kwoty miesięcznego dofinansowania od kwoty należnej nalicza się odsetki, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

4. W przypadku gdy ustalona przez Fundusz kwota dofinansowania jest inna niż kwota dofinansowania wykazana we wniosku pracodawcy, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wysokości dofinansowania, na wniosek pracodawcy złożony w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującego dofinansowania do wynagrodzenia.

4a. (uchylony)

4b. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

5. (uchylony)

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania miesięcznego dofinansowania,
2) terminy składania, wzory informacji i wniosku, o których mowa w ust. 1, oraz wykaz dokumentów załączanych do wniosku,
3) wymogi, jakie muszą spełniać pracodawcy, przekazując dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych

– uwzględniając potrzebę zapewnienia zgodności z warunkami dopuszczalności pomocy publicznej na zatrudnianie, określonymi w przepisach prawa Unii Europejskiej, zapewnienia jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenia zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalnego gospodarowania środkami Funduszu.

Art. 26c[1]**.** (uchylony)

Art. 26d. 1. Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, może otrzymać ze środków Funduszu zwrot:

1) miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy,
2) kosztów szkolenia tych pracowników

– w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.

2. Wysokość zwrotu miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego w miesiącu, z zastrzeżeniem ust. 3.

2a. Zwrot kosztów szkolenia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy obejmuje 100 % kosztów szkolenia, niewięcej jednak niż równowartość kwoty najniższego wynagrodzenia.

3. Liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekraczać liczby godzin odpowiadającej 20 % liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.

4. Przepisy art. 26 ust. 4–6 stosuje się odpowiednio.

Art. 26e. 1. Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

2. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą, z tym że zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy.

3. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Prezes Zarządu Funduszu.

4. (uchylony)

5. Warunkiem zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, jest uzyskanie, wydanej na wniosek starosty, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażanym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.

6. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/36 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1, jednak w wysokości niemniejszej niż 1/6 tej kwoty. Pracodawca dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.

7. Pracodawca nie zwraca środków, o których mowa w ust. 5, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostającą w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresu, o którym mowa w ust. 1.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1–6,
2) wzór wniosku i elementy umowy oraz dokumentację niezbędną do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1,

3) sposób i terminy rozpatrywania wniosków, o których mowa w ust. 1,
4) formy zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków w przypadku niedotrzymania warunków umowy dotyczących ich przyznania

– mając na względzie zwiększenie poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dokonywanie zwrotu kosztów zgodnie z zasadami udzielania pomocy w ramach zasady *de minimis* oraz racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

Art. 26f. (uchylony)

Art. 26g. 1. Przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna mogą otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu:

1) środki na utworzenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, wynoszącej od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia – w przypadku zobowiązania do utrzymania zatrudnienia tej osoby na utworzonym stanowisku pracy przez okres od 12 miesięcy do 24 miesięcy, pod warunkiem nieotrzymania bezzwrotnych środków publicznych na ten cel;
2) środki na finansowanie kosztów płacy osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy ze starostą, wypłacane miesięcznie w wysokości niewyższej niż najniższe wynagrodzenie przez okres niedłuższy niż 6 miesięcy.

2. Przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna w przypadku zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, która odbyła nieodpłatną praktykę zawodową, o której mowa w art. 10a ust. 3a, w tym przedsiębiorstwie lub tej spółdzielni, mogą otrzymać środki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w okresie do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy ze starostą, wypłacane miesięcznie w wysokości niewyższej niż najniższe wynagrodzenie przez okres niedłuższy niż 12 miesięcy.

3. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, o której mowa w art. 11 ust. 1, jest krótszy niż wskazany w ust. 1 pkt 1, przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna zwracają Funduszowi za pośrednictwem starosty otrzymane środki w wysokości proporcjonalnej do okresu pozostałego do upływu okresu wskazanego w ust. 1 pkt 1, jednak w wysokości niemniejszej niż 1/6 ogólnej kwoty przyznanych środków.

4. Przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna dokonują zwrotu, o którym mowa w ust. 3, w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną, o której mowa w art. 11 ust. 1, lub od dnia utraty ważności orzeczenia potwierdzającego jej niepełnosprawność – w zależności od tego, która okoliczność wystąpi wcześniej.

5. Przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna nie zwracają środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną, o której mowa w art. 11 ust. 1, lub od dnia utraty ważności orzeczenia potwierdzającego jej niepełnosprawność zatrudnią inną osobę niepełnosprawną, o której mowa w art. 11 ust. 1, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

6. Przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna rozliczają otrzymane środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w terminie określonym w umowie zawartej ze starostą oraz zwracają Funduszowi za pośrednictwem starosty kwotę stanowiącą równowartość kwoty podatku naliczonego z tytułu zakupionych towarów i usług sfinansowanej z przyznanych środków, w przypadku której odpowiednio przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnia socjalna nabyły, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, z późn. zm.[7)]), prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego:

1) w terminie 90 dni od dnia złożenia deklaracji podatkowej dla podatku od towarów i usług, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu, w przypadku gdy z deklaracji podatkowej za ten okres rozliczeniowy wynika kwota podatku podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego lub kwota do przeniesienia na następny okres rozliczeniowy;
2) w terminie 30 dni od dnia dokonania przez urząd skarbowy zwrotu kwoty podatku, w przypadku gdy z deklaracji podatkowej dla podatku od towarów i usług za dany okres rozliczeniowy, w której wykazano kwotę podatku naliczonego z tego tytułu, wynika kwota do zwrotu.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 894, 896, 1203, 1541 i 1811 oraz z 2026 r. poz. 507.

1) szczegółowe zasady i tryb przyznawania, wypłaty, rozliczania i zwrotu przez przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnię socjalną środków, o których mowa w ust. 1,
2) wzory wniosków o przyznanie i wypłatę środków, o których mowa w ust. 1, oraz wzór rozliczenia tych środków,
3) elementy umów dotyczących przyznania środków, o których mowa w ust. 1, oraz dokumentację niezbędną do ich realizacji,
4) szczegółowe zasady zabezpieczenia zwrotu środków, o których mowa w ust. 1

– mając na względzie zwiększenie mobilności oraz poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w art. 11 ust. 1, zapewnienie zgodności udzielania pomocy z zasadami przyznawania pomocy *de minimis*, racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu, z uwzględnieniem efektywności przyznawania środków, w tym w zakresie odpowiedniego wykorzystania i utrzymania rzeczy i zwierząt finansowanych z przyznanych środków, a także zapewnienie dostępności postępowania w sprawie przyznawania, wypłaty i rozliczania środków oraz dostępności, kompletności i spójności wzorów wniosków i rozliczenia.

Art. 26h. Warunkiem przyznania środków, o których mowa w art. 12a ust. 1, art. 13 ust. 1, art. 26 ust. 1, art. 26e ust. 1, art. 26g ust. 1 i art. 32 ust. 1, jest zabezpieczenie ich zwrotu w formie hipoteki, poręczenia, przelewu wierzytelności na zabezpieczenie, weksla z poręczeniem wekslowym (awal), gwarancji bankowej, zastawu na prawach lub rzeczach, blokady rachunku bankowego, blokady rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji przez dłużnika – adekwatnie do zabezpieczanej kwoty oraz sytuacji wnioskodawcy.

Art. 27. (uchylony)

Rozdział 6

Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej

Art. 28. 1. Pracodawca prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy, zatrudniający niemniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w pkt 1, przez okres co najmniej 6 miesięcy, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli:

1) wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi:
   a) co najmniej 50 %, a w tym co najmniej 20 % ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo
   b) co najmniej 30 % niewidomych lub psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
2) obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy:
   a) odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy,
   b) uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich,

   a także
3) jest zapewniona specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;
4) wystąpi z wnioskiem o przyznanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej.

1a. Spółdzielnia socjalna, powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych mającej status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli wystąpi z wnioskiem o nadanie takiego statusu w terminie 3 miesięcy od daty wpisu tej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego.

2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, stwierdza na wniosek pracodawcy Państwowa Inspekcja Pracy, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b w stosunku do osób zatrudnionych w dozorze i ochronie mienia.

2a. (uchylony)

2b. (uchylony)

3. Do pracowników, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zalicza się, z zastrzeżeniem ust. 4–6, także osoby niepełnosprawne wykonujące pracę nakładczą, jeżeli ich wynagrodzenie zostało ustalone co najmniej w wysokości:
1) najniższego wynagrodzenia – w stosunku do wykonawców, dla których praca nakładcza stanowi jedyne źródło utrzymania;
2) połowy najniższego wynagrodzenia – w stosunku do pozostałych wykonawców.

4. Wymiar czasu pracy zatrudnionych, o których mowa w ust. 3, ustala się jako iloraz wysokości ustalonego wynagrodzenia i najniższego wynagrodzenia.

5. Maksymalny wymiar czasu pracy ustalony na podstawie ust. 4 nie może przekraczać jednego etatu.

6. Przepis art. 21 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 29. 1. Gmina, powiat oraz fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, zwane dalej „organizatorem”, może utworzyć wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę i uzyskać dla tej jednostki status zakładu aktywności zawodowej, jeżeli:

1) co najmniej 70 % ogółu osób zatrudnionych w tej jednostce stanowią osoby niepełnosprawne, w szczególności skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy:
   a) zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
   b) zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób, w stosunku do których rada programowa, o której mowa w art. 10a ust. 4, zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej;
2) spełnia warunki, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3;
3) przeznacza uzyskane dochody na zakładowy fundusz aktywności;
4) uzyska pozytywną opinię starosty o potrzebie utworzenia zakładu aktywności zawodowej, z wyjątkiem przypadku, gdy organizatorem jest powiat.

1a. Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, nie może być wyższy niż 55 % ogółu zatrudnionych.

1b. Stany zatrudnienia stanowiące podstawę do wyliczenia wskaźników określonych w ust. 1 pkt 1 i ust. 1a ustala się w osobach. Do stanów zatrudnienia nie wlicza się osób, o których mowa w art. 21 ust. 5.

1c. Wojewoda, w drodze decyzji, zwalnia na czas określony, niedłużej niż na sześć miesięcy, organizatora zakładu aktywności zawodowej od spełniania warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a lub ust. 1a, jeżeli naruszenie tego warunku nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracodawcy a właściwy powiatowy urząd pracy

nie może skierować wymaganej liczby osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 1, do pracy w tym zakładzie.

2. (uchylony)

3. Koszty:

1) utworzenia zakładów aktywności zawodowej są współfinansowane ze środków Funduszu, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 2 pkt 2, organizatora i innych źródeł; zakłady te nie mogą prowadzić działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5 % oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub handlu tymi wyrobami;
2) działania zakładów aktywności zawodowej są współfinansowane ze środków Funduszu, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 2 pkt 1, oraz ze środków samorządu województwa w wysokości co najmniej 10 %, z tym że procentowy udział samorządu województwa w kosztach może być zmniejszany, pod warunkiem znalezienia innych źródeł finansowania działania zakładu aktywności zawodowej.

3a. Dofinansowania ze środków Funduszu kosztów, o których mowa w ust. 3, dokonuje samorząd województwa na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z jednostką określoną w ust. 1.

3a[1]. W przypadku wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ust. 4 albo w razie nieprzekazania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, na wyodrębniony rachunek bankowy w terminie do dnia 31 grudnia roku następującego po roku uzyskania tych środków, pracodawca jest obowiązany do dokonania:

1) zwrotu 100 % kwoty tych środków na zakładowy fundusz aktywności oraz
2) wpłaty w wysokości 30 % tych środków na Fundusz

– w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnie z przepisami lub niedotrzymania terminu do przekazania środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy.

3a[2]. Wpłata, o której mowa w ust. 3a[1] pkt 2 nie obciąża zakładowego funduszu aktywności.

3a[3]. Środki zakładowego funduszu aktywności nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, z wyjątkiem wydatkowania środków tego funduszu w sposób określony w akcie wykonawczym wydanym na podstawie ust. 4.

3a[4]. Koszty działania zakładów aktywności zawodowej zorganizowanych w formie samorządowych zakładów budżetowych mogą być dofinansowane przez dotację podmiotową od organizatora.

3b. W razie likwidacji lub utraty statusu zakładu aktywności zawodowej, wykreślenia organizatora z ewidencji działalności gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego, likwidacji lub upadłości organizatora zakładu aktywności zawodowej środki publiczne otrzymane na utworzenie zakładu, niewykorzystane środki Funduszu oraz niewykorzystane według stanu na dzień zaistnienia którejkolwiek z tych okoliczności środki zakładowego funduszu aktywności podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3c.

3c. Wpłacie do Funduszu podlega także kwota odpowiadająca kwocie wydatkowanej ze środków zakładowego funduszu aktywności na nabycie, wytworzenie lub ulepszenie środków trwałych w związku z modernizacją zakładu, utworzeniem lub przystosowaniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych – w części, która nie została pokryta odpisami amortyzacyjnymi, ustalonymi przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych wynikających z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych na dzień zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 3b.

3d. Przepisu ust. 3b i 3c nie stosuje się w przypadku, gdy likwidacja zakładu następuje w związku z przejęciem zakładu przez inny zakład aktywności zawodowej lub w wyniku połączenia z zakładem aktywności zawodowej, a niewykorzystane środki funduszu podlegają przekazaniu w terminie do 3 miesięcy na zakładowy fundusz aktywności zakładu przejmującego zakład likwidowany.

3e. W przypadku przekazania prowadzenia zakładu aktywności zawodowej składniki majątkowe, niewykorzystane środki zakładowego funduszu aktywności, należności i zobowiązania zakładu aktywności zawodowej oraz należności i zobowiązania organizatora zakładu aktywności zawodowej związane z utworzeniem i prowadzeniem tego zakładu przejmuje nowy organizator zakładu aktywności zawodowej.

3f. W terminie 14 dni od dnia przekazania prowadzenia zakładu aktywności zawodowej nowy organizator zakładu aktywności zawodowej występuje do wojewody o wydanie decyzji o przyznaniu temu zakładowi statusu zakładu aktywności zawodowej z dniem przekazania prowadzenia tego zakładu.

3g. W przypadku nieuzyskania statusu zakładu aktywności zawodowej przez nowego organizatora, który przejął prowadzenie zakładu aktywności zawodowej, kwota stanowiąca wartość mienia zakładu aktywności zawodowej sfinansowanego ze środków Funduszu w części, która nie została pokryta odpisami amortyzacyjnymi wynikającymi z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych na dzień przejęcia oraz niewykorzystane środki Funduszu, środki przekazane na tworzenie lub działanie zakładu aktywności zawodowej i środki znajdujące się na rachunku zakładowego funduszu aktywności podlegają przekazaniu na rachunek Funduszu.

3h. Nowy organizator zakładu aktywności zawodowej przejmuje prawa i obowiązki dotychczasowego organizatora wynikające z umowy dotyczącej dofinansowania ze środków Funduszu kosztów utworzenia i działania przejmowanego zakładu aktywności zawodowej z dniem przejęcia.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy sposób, tryb i warunki tworzenia, finansowania i działania zakładów aktywności zawodowej,
2) czas pracy i rehabilitacji osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
3) sposób tworzenia i wykorzystywania zakładowego funduszu aktywności

– mając na względzie jednolite zasady funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej.

Art. 30. 1. Decyzję w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, potwierdzającą spełnianie warunków, o których mowa w art. 28 lub 29, wydaje wojewoda.

2. Wojewoda może, w drodze decyzji, zwolnić na czas określony, niedłużej jednak niż na sześć miesięcy, prowadzącego zakład pracy chronionej od spełnienia warunku, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. a, jeżeli:

1) zatrudnia co najmniej 60 % osób niepełnosprawnych oraz

2) właściwy powiatowy urząd pracy nie może skierować wymaganej liczby osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub nadających się do przekwalifikowania.

2a. Wojewoda może, w drodze decyzji, zwolnić z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej lub z obowiązku utrzymywania wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych, określonych w art. 28 ust. 1 pkt 1, w okresie 6 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej pracodawcę, który:

1) przejął wraz ze wszystkimi pracownikami zakład pracy chronionej w upadłości lub w likwidacji albo zagrożony likwidacją lub upadłością, z wyłączeniem przejęcia dokonanego na podstawie Kodeksu spółek handlowych lub ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2026 r. poz. 521);

1a) przejął pracowników zakładu pracy chronionej w związku z podziałem lub nabyciem tego zakładu lub jego części albo w wyniku zmiany formy organizacyjno-prawnej zakładu pracy chronionej prowadzonego przez osobę fizyczną;

2) przejął w drodze darowizny od osoby należącej w stosunku do niego do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn zakład pracy chronionej prowadzony przez jedną lub więcej osób fizycznych.

2b. Wojewoda może wydać decyzję, o której mowa w ust. 2a, w przypadku gdy pracodawca:

1) utrzyma w zatrudnieniu przejętych pracowników niepełnosprawnych zakładu pracy chronionej w okresie roku od dnia wydania decyzji oraz

2) spełnia pozostałe warunki, o których mowa w art. 28, w dniu wystąpienia z wnioskiem o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej lub udokumentowania przejęcia zakładu.

2ba. Przepisu ust. 2b pkt 1 nie stosuje się jeżeli umowy o pracę przejętych pracowników niepełnosprawnych uległy rozwiązaniu w przypadkach, o których mowa w art. 26b ust. 4 pkt 1–6, a także w przypadku wygaśnięcia umowy o pracę lub zmniejszenia wymiaru czasu pracy pracownika na jego wniosek.

2c. Pracodawca, w stosunku do którego wojewoda podjął z urzędu decyzję, o której mowa w ust. 3, może wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej z mocą od dnia ponownego spełnienia warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1–3 i art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2, jeżeli:

1) pracodawca w dniu złożenia wniosku wykaże się:
   a) spełnianiem warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2, za okres od dnia ponownego spełniania warunków do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku,
   b) dokonaniem zwrotu nienależnie pobranej pomocy publicznej otrzymanej w związku z legitymowaniem się statusem zakładu pracy chronionej wraz z odsetkami za okres od dnia stwierdzonej decyzją, o której mowa w ust. 3, utraty statusu do dnia ponownego spełniania warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2;
2) łączny okres niespełniania warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3, był niedłuższy niż 3 miesiące;
3) w okresie, o którym mowa w pkt 2, wskaźnik, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1, nie uległ zmniejszeniu o więcej niż 20 % tego wskaźnika;
4) naruszenie art. 28 ust. 2 i 3 lub art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2 nie było rażące.

3. Wojewoda podejmuje decyzję stwierdzającą utratę przyznanego statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej w razie niespełniania warunków lub obowiązków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1–3 lub art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 lub odpowiednio art. 28 ust. 1 pkt 1–3, art. 29 lub art. 30 ust. 2b, z dniem zaprzestania spełniania jakiegokolwiek z tych warunków lub obowiązków.

3a. Od decyzji, o których mowa w ust. 1–3, pracodawcy przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do wojewody.

3b. Organy wymienione w ust. 3a mogą przeprowadzać okresowe, nierzadziej niż co dwa lata, i doraźne kontrole spełniania warunków i obowiązków, z uwzględnieniem art. 28 i 29.

3c. Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadza, nierzadziej niż co trzy lata, kontrolę w zakładach pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej w zakresie przestrzegania przepisów ustawy, w szczególności art. 28 ust. 1 pkt 2.

3d. Wojewoda i Państwowa Inspekcja Pracy przedstawiają Pełnomocnikowi informacje o wynikach kontroli, o których mowa w ust. 3b i 3c, przeprowadzonych w danym roku kalendarzowym, w terminie do końca I kwartału roku następnego.

4. Prowadzący zakład pracy chronionej lub zakład aktywności zawodowej jest obowiązany:

1) poinformować wojewodę o każdej zmianie dotyczącej spełnienia warunków i realizacji obowiązków, o których mowa odpowiednio w art. 28, art. 29 i art. 33 ust. 1 i 3, w terminie 14 dni od daty tej zmiany;
2) przedstawiać wojewodzie półroczne informacje, dotyczące spełniania tych warunków.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w ust. 4, oraz sposób jej przedstawienia.

6. Wojewoda jest obowiązany przedkładać Pełnomocnikowi zbiorcze informacje półroczne dotyczące wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej, w terminach:

1) do dnia 20 sierpnia – za pierwsze półrocze;
2) do dnia 20 lutego – za drugie półrocze.

7. Na wniosek Pełnomocnika wojewoda jest obowiązany udzielić informacji dotyczących wydanych decyzji, o których mowa w ust. 1–3, w zakresie i terminie wskazanym we wniosku. Termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wniosku.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o których mowa w ust. 6, oraz sposób ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie sprawnego i terminowego przekazywania tych informacji.

Art. 31. 1. Prowadzący zakład pracy chronionej spełniający warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b, lub zakład aktywności zawodowej w stosunku do tego zakładu jest zwolniony z:

1) podatków, z zastrzeżeniem ust. 2, z tym że:
   a) z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego – na zasadach określonych w przepisach odrębnych,

b) z podatku od czynności cywilnoprawnych – jeżeli czynność przez niego dokonana pozostaje w bezpośrednim związku z prowadzeniem zakładu;

2) opłat, z wyjątkiem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy:

1) podatku od gier;

2) podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego;

3) cła;

4) podatków dochodowych;

5) podatku od środków transportowych.

3. Prowadzący zakład pracy chronionej spełniający warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b, przekazuje środki uzyskane:

1) z tytułu zwolnień, o których mowa w ust. 1, na:

a) Fundusz – w wysokości 10 %,

b) zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych – w wysokości 90 %.

2) (uchylony)

4. Prowadzący zakład aktywności zawodowej przekazuje środki uzyskane z tytułu zwolnień, o których mowa w ust. 1, oraz wpływy z dochodu związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej na zakładowy fundusz aktywności.

5. Wykaz opłat o charakterze sankcyjnym, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, uwzględniając charakter opłat podlegających wyłączeniu.

Art. 32. 1. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej lub będący przedsiębiorstwem społecznym może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu:

1) dofinansowanie w wysokości do 50 % oprocentowania zaciągniętych kredytów bankowych i w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, pod warunkiem wykorzystania tych kredytów na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;

2) zwrot kosztów:

a) budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu,

b) transportowych,

c) administracyjnych.

2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 2:

1) dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów wnioskodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
2) może być przyznany wnioskodawcy, u którego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 50 %.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania dofinansowania i zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, tryb postępowania w tych sprawach, w tym terminy składania oraz rozpatrywania wniosków, sposób i tryb sporządzania informacji o wykorzystaniu środków, mając na względzie zapewnienie sprawności udzielanej pomocy, zgodności z warunkami dopuszczalności pomocy publicznej, określonymi w przepisach prawa Unii Europejskiej, zapewnienie jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenie zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

Art. 32a. Fundusz udziela pomocy, o której mowa w art. 32 ust. 1, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą prowadzącym zakład pracy chronionej lub będącym przedsiębiorstwem społecznym.

Art. 33. 1. Prowadzący zakład pracy chronionej tworzy zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zwany dalej „funduszem rehabilitacji”.

2. Fundusz rehabilitacji tworzy się w szczególności:

1) ze środków, o których mowa w art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. b oraz art. 33b ust. 1;
2) z części zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami, z tym że za dzień uzyskania tych środków uznaje się ostatni dzień miesiąca wypłaty wynagrodzeń;
3) z wpływów z zapisów i darowizn;
4) z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku funduszu rehabilitacji;
5) ze środków pochodzących ze zbycia środków trwałych zakupionych ze środków funduszu, w części niezamortyzowanej.

3. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej jest obowiązany do:

1) prowadzenia ewidencji środków funduszu rehabilitacji;

2) prowadzenia rozliczeniowego rachunku bankowego środków tego funduszu;

2a) wydatkowania środków tego funduszu wyłącznie z rachunku bankowego środków tego funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3a;

3) przekazywania środków funduszu rehabilitacji na rachunek, o którym mowa w pkt 2, w terminie 7 dni od dnia, w którym środki te uzyskano;

4) przeznaczania co najmniej 15 % środków funduszu rehabilitacji na indywidualne programy rehabilitacji;

5) przeznaczania co najmniej 10 % środków funduszu rehabilitacji na pomoc indywidualną dla niepełnosprawnych pracowników i byłych niepracujących niepełnosprawnych pracowników tego zakładu.

3[1]. Na rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 3 pkt 2a, gromadzone są środki funduszu rehabilitacji oraz środki, o których mowa w ust. 3[3] pkt 2.

3[2]. Środki funduszu rehabilitacji przeznacza się na wydatki, o których mowa w ust. 4 lub 10, w kwotach nieobejmujących podatku od towarów i usług.

3[3]. Dysponent funduszu rehabilitacji może wydatkować środki zgromadzone na rachunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2a, z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności, o którym mowa w rozdziale 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w kwocie stanowiącej sumę:

1) kwoty wydatku, o którym mowa w ust. 4 lub 10, nieobejmującej podatku od towarów i usług – poniesionej ze środków funduszu rehabilitacji oraz

2) kwoty odpowiadającej kwocie podatku od towarów i usług, dotyczącej tego wydatku – poniesionej ze środków niestanowiących środków funduszu rehabilitacji, jeżeli została ona przekazana na rachunek bankowy, o którym mowa w ust. 3 pkt 2a, niepóźniej niż w dniu dokonania tego wydatku.

3a. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji mogą być wypłacane z rachunku bankowego środków tego funduszu, do kasy zakładowego funduszu rehabilitacji w celu ich wypłaty osobom niepełnosprawnym oraz osobom uprawnionym do pomocy indywidualnej ze środków tego funduszu.

3b. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Środki funduszu rehabilitacji są przeznaczane na finansowanie rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, w tym na indywidualne programy rehabilitacji

osób niepełnosprawnych opracowywane przez powołane przez pracodawców komisje rehabilitacyjne oraz ubezpieczenie osób niepełnosprawnych, zgodnie z zakładowym regulaminem wykorzystania tych środków.

4a. W przypadku niezgodnego z ust. 4 przeznaczenia środków funduszu rehabilitacji, pracodawca jest obowiązany do dokonania:

1) zwrotu 100 % kwoty tych środków na fundusz rehabilitacji oraz
2) wpłaty w wysokości 30 % tych środków na Fundusz w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie niezgodnego z ustawą przeznaczenia środków funduszu rehabilitacji, a także niedotrzymanie terminu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3.

4a[1]. Na równi z niezgodnym z ust. 4 przeznaczeniem środków funduszu rehabilitacji traktuje się nieutworzenie funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie ewidencji środków funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie rachunku bankowego środków tego funduszu lub naruszenie ust. 3[2] lub ust. 3[3], z tym że kwota wpłaty, o której mowa w ust. 4a pkt 2, jest równa 30 % kwoty środków funduszu rehabilitacji ustalonej na podstawie ust. 1–3[3].

4a[2]. Na równi z niezgodnym z ust. 4 przeznaczeniem środków funduszu rehabilitacji traktuje się nieprzekazanie środków na ten fundusz. Przepis ust. 4a stosuje się odpowiednio.

4b. Wpłata, o której mowa w ust. 4a pkt 2, nie obciąża funduszu rehabilitacji.

4c. Uzyskane w danym roku kalendarzowym środki funduszu rehabilitacji pochodzące ze zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1, kwoty pobranych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, oraz środki, o których mowa w art. 33b ust. 1, które nie zostały wykorzystane w terminie do dnia 31 grudnia następnego roku, podlegają wpłacie do Funduszu.

5. Pracodawcy prowadzący zakład pracy chronionej mogą gromadzić do 10 % środków funduszu rehabilitacji na realizację wspólnych zadań zgodnych z ustawą.

6. Ocena prawidłowości realizacji przepisów ust. 1–4a jest wykonywana przez właściwego miejscowo dyrektora izby administracji skarbowej na zasadach określonych w dziale V w rozdziale 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1131, 1423, 1820 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 415 i 483).

7. W razie likwidacji, upadłości albo wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonego przez pracodawcę zakładu pracy chronionej lub utraty statusu zakładu pracy chronionej niewykorzystane według stanu na dzień likwidacji, upadłości lub utraty statusu zakładu pracy chronionej środki funduszu rehabilitacji podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 7a i 7b.

7a. Wpłacie do Funduszu podlega także kwota odpowiadająca kwocie wydatkowanej ze środków funduszu rehabilitacji na nabycie, wytworzenie lub ulepszenie środków trwałych w związku z modernizacją zakładu, utworzeniem lub przystosowaniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, budową lub rozbudową bazy rehabilitacyjnej, wypoczynkowej i socjalnej oraz na zakup środków transportu – w części, która nie została pokryta odpisami amortyzacyjnymi, ustalonymi przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych wynikających z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych na dzień zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 7.

7b. W przypadku utraty statusu zakładu pracy chronionej i osiągania stanu zatrudnienia ogółem w wysokości co najmniej 15 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 25 %, pracodawca zachowuje fundusz rehabilitacji i niewykorzystane środki tego funduszu.

7c. (uchylony)

7d. (uchylony)

8. Przepisu ust. 7 nie stosuje się w przypadku, gdy likwidacja zakładu następuje w związku z przejęciem zakładu przez inny zakład pracy chronionej lub w wyniku połączenia z takim zakładem, a niewykorzystane środki funduszu podlegają przekazaniu w terminie do 3 miesięcy na fundusz rehabilitacji zakładu przejmującego zakład likwidowany.

8a. W przypadkach określonych w art. 30 w ust. 2a stosuje się ust. 8, z tym że środki funduszu rehabilitacji podlegają:

1) podziałowi pomiędzy pracodawcę, o którym mowa w art. 30 ust. 2a pkt 1a, oraz pracodawcę dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej, który pozostał dysponentem tego funduszu – proporcjonalnie do procentowego udziału stanu zatrudnienia przejętych pracowników niepełnosprawnych zakładu pracy chronionej w stanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych pracodawcy

dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej – ustalonego w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na dzień podziału lub zbycia zakładu pracy chronionej lub jego części oraz

2) przekazaniu do Funduszu tytułem wpłaty, o której mowa w art. 33 ust. 7, w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą środków funduszu rehabilitacji pracodawcy dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej według stanu na dzień podziału lub zbycia części lub całości zakładu pracy chronionej a sumą kwot przypadającą poszczególnym pracodawcom na podstawie pkt 1

– w terminie 3 miesięcy od dnia dokonania podziału lub zbycia zakładu pracy chronionej lub jego części.

9. Dysponentem funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności jest pracodawca.

10. Prowadzący zakład pracy chronionej może udzielać, ze środków funduszu rehabilitacji, pomocy niepracującym osobom niepełnosprawnym byłym pracownikom tego zakładu, na cele związane z rehabilitacją leczniczą i społeczną.

11. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaje wydatków ze środków funduszu rehabilitacji, w tym w ramach zasady *de minimis*,
2) warunki wykorzystania środków funduszu rehabilitacji,
3) zakres, warunki i formy udzielania pomocy indywidualnej,
4) tryb ustalania zakładowego regulaminu wykorzystania tych środków,
5) warunki tworzenia indywidualnych programów rehabilitacji, w tym skład i zakres działania komisji rehabilitacyjnej tworzącej te programy

– mając na względzie prawidłowe wykorzystanie środków tego funduszu.

Art. 33a. Przepisy art. 33 stosuje się do pracodawców, o których mowa w art. 33 ust. 7b.

Art. 33b. 1. Na wniosek dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji Fundusz przekazuje, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku, na rachunek bankowy, o którym mowa w art. 29 ust. 3a[1] albo art. 33 ust. 3

pkt 2, miesięczne środki w wysokości równej iloczynowi stanu zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych dysponenta oraz 4 % kwoty najniższego wynagrodzenia.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, nie podlegają łączeniu z uprawnieniami, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592 i 779). Warunkiem otrzymania miesięcznych środków określonych w ust. 1 jest złożenie Prezesowi Zarządu Funduszu oświadczenia dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji o wyborze tego uprawnienia za poszczególne miesiące przypadające do końca danego roku, zawartego we wniosku, o którym mowa w ust. 1, składanym pierwszy raz w danym roku.

3. Przepis ust. 1 stosuje się do wniosków złożonych w okresie 5 lat, licząc od końca roku, w którym dysponent utracił status zakładu pracy chronionej, jeżeli spełnia warunki określone w art. 33 ust. 7b.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie do 7. dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy ten wniosek.

5. Stan zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1, ustala się w wartościach przeciętnych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, stosując wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5, a w przypadku dysponentów funduszu rehabilitacji – również art. 28 ust. 3.

6. Status dysponenta funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności ustala się według stanu istniejącego w ostatnim dniu każdego miesiąca, którego dotyczył wniosek, o którym mowa w ust. 1.

7. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrole dysponenta funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności, który otrzymał środki, o których mowa w ust. 1, w zakresie prawidłowości realizacji przepisów ust. 1–6 lub wykonania obowiązku przewidzianego w ust. 8.

8. Dysponent funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności, który otrzymał środki określone w ust. 1, dokonuje wpłaty na Fundusz w wysokości kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy nienależną lub zawyżoną kwotą środków, o których mowa w ust. 1, a prawidłowo obliczoną kwotą tych środków, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te okoliczności zostały ujawnione w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 7, lub czynności sprawdzających,

o których mowa w art. 272 Ordynacji podatkowej. Jeżeli łączna wysokość wpłaty nie przekracza pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym, potrąca się ją z wypłat środków, o których mowa w ust. 1, za kolejne 3 miesiące, a kwota wpłaty w części niepotrąconej z tych wypłat podlega niezwłocznej wpłacie na Fundusz.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi wzór wniosku, o którym mowa w ust. 1, zawierający w szczególności informacje o składającym wniosek pracodawcy, zatrudnionych przez niego pracownikach i osobach wykonujących pracę nakładczą, wnioskowaną kwotę, rachunek bankowy pracodawcy, a także oświadczenie pracodawcy o zgodności wniosku ze stanem faktycznym i prawnym. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego udostępni wzór wniosku w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej tego ministra.

Rozdział 7

Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Art. 34. 1. Wykonanie zadań wynikających z ustawy nadzoruje Pełnomocnik będący sekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywany przez:

1) koordynację realizacji zadań wynikających z ustawy;
2) inicjowanie lub przeprowadzanie kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy.

3. Koordynacja, o której mowa w ust. 2 pkt 1, polega na:

1) żądaniu od podmiotów informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych dotyczących realizowanych zadań określonych w ustawie;
2) organizowaniu szkoleń i konferencji;
3) udzielaniu informacji w sprawach z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
4) opracowywaniu standardów w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie;
5) realizacji zadań wynikających z programów rządowych, o których mowa w ust. 6 pkt 2;

6) realizacji działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i barier, utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

4. Inicjowanie kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 2, dotyczy:

1) działań na rzecz realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2) realizacji zadań określonych w ustawie;
3) spełniania przez pracodawców warunków określonych w art. 28 ust. 1, art. 29, art. 30 ust. 2b i art. 33.

5. Pełnomocnik może przeprowadzić kontrolę w zakresie określonym w ust. 4.

6. Do zadań Pełnomocnika należy także:

1) opracowywanie oraz opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zatrudnienia, rehabilitacji oraz warunków życia osób niepełnosprawnych;
2) opracowywanie projektów programów rządowych dotyczących rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych;
3) ustalanie założeń do rocznych planów rzeczowo-finansowych dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy;
4) inicjowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie;
5) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

7. Zadania wynikające z ustawy realizują organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego i Fundusz.

8. Pełnomocnika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2, art. 22a, art. 25d ust. 1, art. 26a ust. 10, art. 30 ust. 3b, art. 33b ust. 7 i art. 34 ust. 5, uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli oraz prawidłowego przebiegu kontroli.

10. Pełnomocnik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Pełnomocnika, które stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 35. 1. Do zadań samorządu województwa realizowanych w ramach ustawy należy:

1) opracowanie i realizacja wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
2) (uchylony)
3) opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności;
4) (uchylony)
5) dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2026 r. poz. 524, 605 i 646), dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów;
6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej;
7) współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy;
8) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
9) opiniowanie wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 10d ust. 2.

2. Sejmik województwa w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, zadania samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Funduszu oraz warunki i tryb dofinansowywania robót budowlanych, o których mowa w ust. 1 pkt 5, mając na względzie potrzeby w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Art. 35a. 1. Do zadań powiatu należy:

1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
   a) rehabilitacji społecznej,
   b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
   c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1;
3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;
4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
6a) finansowanie z Funduszu wydatków na formy pomocy określone w ustawie o rynku pracy, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
7) dofinansowanie:
   a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
   b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
   c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
   d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
   e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
   f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,
   g) zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2026 r. poz. 232), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,

odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;

8) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;

9) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;

9a) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a ust. 1 i art. 26g ust. 1;

9b) realizacja zadań, o których mowa w art. 26, art. 26d i art. 26e;

9c) zlecanie zadań zgodnie z art. 36;

10) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;

11) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;

12) doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;

13) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1:

1) w pkt 1 lit. a i c, pkt 6 oraz w pkt 9c w części dotyczącej rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a także w pkt 4, 5, 7 i 8 – są realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie;

2) w pkt 1 lit. b i c, pkt 6 oraz w pkt 9c w części dotyczącej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a także w pkt 9–9b oraz 10–13 – są realizowane przez powiatowe urzędy pracy.

3. Rada powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań, o których mowa w ust. 1, które mogą być finansowane ze środków Funduszu, uwzględniając w szczególności wymagania, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o dofinansowanie tych zadań, a także tryb postępowania i zasady ich dofinansowania ze środków Funduszu.

Art. 35b. (uchylony)

Art. 35c. 1. Zarządy województw i zarządy powiatów przedstawiają Prezesowi Zarządu Funduszu sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach zrealizowanych z otrzymanych z Funduszu środków.

2. (uchylony)

Art. 36. 1. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane na zlecenie Funduszu przez fundacje oraz organizacje pozarządowe.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane ze środków Funduszu przez fundacje i organizacje pozarządowe również na zlecenie samorządu województwa lub powiatu.

3. Do zlecania zadań, o którym mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które mogą być zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym, mając na względzie zapewnienie realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych.

Rozdział 8

Szkolenie osób niepełnosprawnych

Art. 37. Szkolenie osób niepełnosprawnych odbywa się w formach pozaszkolnych w celu nauki zawodu, przekwalifikowania lub podwyższenia kwalifikacji.

Art. 38. 1. Kierownik powiatowego urzędu pracy inicjuje i organizuje szkolenie dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych lub innych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, a zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:

1) braku kwalifikacji zawodowych;
2) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia;

3) utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

2. Szkoleniem, o którym mowa w ust. 1, mogą być objęte również osoby niepełnosprawne będące w okresie wypowiedzenia umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracowników.

Art. 38a. (uchylony)

Art. 39. 1. Szkolenie osób niepełnosprawnych może odbywać się:

1) w placówkach szkolących;
2) w specjalistycznych ośrodkach szkoleniowo-rehabilitacyjnych, zwanych dalej „specjalistycznymi ośrodkami”, zapewniających warunki realizacji zadań określonych w ust. 3.

2. Specjalistyczne ośrodki są tworzone i likwidowane przez marszałka województwa w porozumieniu z Pełnomocnikiem. Samorząd województwa może zlecać innym podmiotom zadania, o których mowa w ust. 3.

3. Do zadań specjalistycznego ośrodka należy:

1) prowadzenie szkolenia osób, które z powodu niepełnosprawności mają utrudniony lub uniemożliwiony dostęp do korzystania ze szkolenia w innych placówkach;
2) określanie psychofizycznej sprawności danej osoby w stosunku do wymagań różnych zawodów;
3) określanie, przez zastosowanie odpowiednich testów sprawności i prób praktycznych, uzdolnienia i możliwości rozwoju zdolności danej osoby;
4) zapewnienie uczestnikom szkolenia zakwaterowania, wyżywienia, pomocy dydaktycznej oraz opieki medycznej i usług rehabilitacyjnych.

4. Koszty utworzenia, działalności oraz realizacji zadań specjalistycznego ośrodka powinny być pokrywane ze środków Funduszu.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób tworzenia, działania i finansowania specjalistycznych ośrodków, a także zlecania zadań, o których mowa w ust. 3, oraz tryb sprawowania nadzoru nad ich działalnością.

Art. 40. 1. Kierownik powiatowego urzędu pracy kieruje osobę niepełnosprawną, o której mowa w art. 38, na szkolenie:

1) z własnej inicjatywy lub na podstawie orzeczenia właściwego organu;

2) wskazane przez tę osobę, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy i spełniony jest przynajmniej jeden z warunków wymienionych w art. 38; koszt tego szkolenia nie może przekroczyć dziesięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

2. Koszty szkolenia obejmują w szczególności:

1) uprzednio uzgodnioną należność przysługującą jednostce szkolącej;
2) koszt ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków;
3) koszt zakwaterowania i wyżywienia w części albo w całości;
4) koszt przejazdu na szkolenie, w tym koszt przejazdu przewodnika lub opiekuna osoby zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
5) koszt usług tłumacza języka migowego albo lektora dla niewidomych lub osoby towarzyszącej osobie niepełnosprawnej ruchowo zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
6) koszt niezbędnych badań lekarskich, psychologicznych, diagnostycznych i usług rehabilitacyjnych.

3. Szkolenie trwa niedłużej niż 36 miesięcy.

4. Koszty szkolenia są finansowane ze środków Funduszu.

5. Osoba niepełnosprawna, która nie ukończyła szkolenia z własnej winy, jest obowiązana do zwrotu jego kosztów, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.

Art. 41. 1. Szkolenie osób niepełnosprawnych może być organizowane także przez pracodawcę.

2. Na wniosek pracodawcy poniesione przez niego koszty szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych mogą być zrefundowane ze środków Funduszu do wysokości 70 % tych kosztów, niewięcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę.

3. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 2, dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych w umowie zawartej z pracodawcą. Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed datą podpisania umowy.

4. (uchylony)

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb dokonywania refundacji kosztów szkolenia, mając na

względzie zapewnienie skuteczności udzielanej pomocy oraz prawidłowe dokonywanie refundacji zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy na szkolenia.

Art. 41a. 1. Placówki szkolące i specjalistyczne ośrodki oraz pracodawcy przeprowadzający szkolenia przesyłają samorządowi województwa półroczne informacje o przebiegu szkoleń.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się, na jego wniosek, kierownikowi powiatowego urzędu pracy, który skierował osobę niepełnosprawną na szkolenie.

Rozdział 9

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Art. 42. 1. Powołuje się Krajową Radę Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zwaną dalej „Radą”.

2. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika.

3. Do zakresu działania Rady należy:

1) przedstawianie Pełnomocnikowi:
   a) propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych,
   b) propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności,
   c) opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika, w tym do projektów:
      – aktów prawnych mających lub mogących mieć wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych, planów finansowych oraz sprawozdań Funduszu,
      – rządowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz informacji o ich realizacji,
   d) rocznych informacji o działalności Rady,
   e) opinii w sprawach standardów dotyczących realizacji zadań określonych w ustawie;
2) sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

4. Termin wyrażenia przez Radę opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia dokumentów, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. c. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek Pełnomocnika, termin ten może ulec skróceniu.

5. Kadencja Rady trwa 4 lata.

6. Wybrany członek Rady, będący przedstawicielem organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 lit. c, może pełnić funkcję członka Rady niedłużej niż przez dwie kadencje Rady.

Art. 43. 1. Rada składa się z:

1) pięciu przedstawicieli organów administracji rządowej, w tym jednego przedstawiciela ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
2) pięciu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;
3) przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
   a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.[8)]), zwanej dalej „ustawą o Radzie Dialogu Społecznego”,
   b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego,
   c) dwudziestu przedstawicieli organizacji pozarządowych, innych niż wymienione w lit. a i b, a także związków i porozumień organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

2. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.

3. Członków Rady powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego na wniosek Pełnomocnika, z tym że powołanie członków Rady reprezentujących:

8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 568 i 2157, z 2021 r. poz. 2445, z 2022 r. poz. 2666, z 2023 r. poz. 1586 i 1723, z 2025 r. poz. 39 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 426.

1) jednostki samorządu terytorialnego następuje spośród osób zgłoszonych przez stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
2) organizacje pozarządowe, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a i b, następuje spośród osób zgłoszonych przez te organizacje;
3) organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c, następuje spośród kandydatów, z których każdy ma poparcie co najmniej 15 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych lub co najmniej 3 związków i porozumień organizacji zrzeszających co najmniej 5 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady przed upływem kadencji:
1) na jego wniosek;
2) na wniosek reprezentowanego przez niego organu lub organizacji;
3) w przypadku skazania członka Rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne;
4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady.

5. Posiedzenia Rady są zwoływane przez Pełnomocnika.

Art. 44. 1. Wydatki związane z obsługą Rady są finansowane ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę są refundowane ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2a. Członkom Rady przysługuje zwrot kosztów podróży, na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. $77^{[5]}$ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania członków Rady, organizację i tryb działania Rady oraz zasady uczestnictwa w jej pracach przedstawicieli organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie i przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności grup osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i terminy zgłaszania kandydatów na członków Rady, mając na względzie zapewnienie sprawnego funkcjonowania Rady i wypełniania przez nią obowiązków wynikających z ustawy.

Art. 44a. 1. Przy marszałkach województw tworzy się wojewódzkie społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych, zwane dalej „wojewódzkimi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.

2. Do zakresu działania wojewódzkich rad należy:

1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
   a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
   b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2) opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3) ocena realizacji programów;
4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Art. 44b. 1. Przy starostach tworzy się powiatowe społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych, zwane dalej „powiatowymi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.

2. Do zakresu działania powiatowych rad należy:

1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
   a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
   b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3) ocena realizacji programów;

4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Art. 44c. 1. Wojewódzkie rady składają się z 7 osób powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie województwa organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli wojewody i jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin).

2. Powiatowe rady składają się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin).

3. Członków wojewódzkich rad powołuje i odwołuje marszałek województwa, a członków powiatowych rad – starosta, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje i organy, o których mowa odpowiednio w ust. 1 i 2.

4. Rady, o których mowa w ust. 1 i 2, wybierają przewodniczącego spośród swoich członków.

5. Członek rady może zostać odwołany:

1) na swój wniosek;
2) na wniosek organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę;
3) na wniosek marszałka lub starosty, po zasięgnięciu opinii organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę.

6. Kadencja rad trwa 4 lata.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania wojewódzkich i powiatowych rad, w tym sposób powoływania i odwoływania członków rad oraz częstotliwość posiedzeń, mając na względzie zapewnienie właściwego wykonywania zadań przez te rady.

8. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

9. Na wniosek członków rady zamieszkałych poza miejscem obrad rady mogą być finansowane, odpowiednio z budżetu samorządu województwa i powiatu, koszty przejazdów na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie

art. 77[5] § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań rady wojewódzkiej i powiatowej.

Art. 44d. 1. Rada może:

1) powoływać ekspertów;
2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie, a także przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad;
3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowywanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań, po uzyskaniu zgody Pełnomocnika.

2. Przepisy dotyczące zwrotu kosztów podróży, o których mowa w art. 44 ust. 2a, stosuje się odpowiednio do ekspertów, przedstawicieli organizacji pozarządowych niereprezentowanych w Radzie, a także przedstawicieli wojewódzkich oraz powiatowych rad.

Rozdział 10

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Art. 45. 1. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, z zastrzeżeniem ust. 2a.

2. Fundusz posiada osobowość prawną.

2a. Do Funduszu nie stosuje się przepisów art. 29 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

3. Fundusz stosuje zasady rachunkowości określone dla podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2026 r. poz. 522, 640 i 644).

3a. Przy rozpatrywaniu i rozstrzyganiu spraw przez Fundusz, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych przepisach, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, który na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Pełnomocnika, zatwierdza statut określający organizację, szczegółowe zasady i tryb działania Funduszu, w tym jego organów.

Art. 46. Przychodami Funduszu są:

1) wpłaty pracodawców, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 23 oraz art. 31 ust. 3 pkt 1;
2) dotacje z budżetu państwa oraz inne dotacje i subwencje;
3) spadki, zapisy i darowizny;
4) dobrowolne wpłaty pracodawców;
5) dochody z oprocentowania pożyczek oraz wolnych środków przekazanych w zarządzanie zgodnie z przepisami o finansach publicznych;
6) dochody z działalności gospodarczej;
7) wpłaty, o których mowa w art. 12a ust. 2, art. 26 ust. 7, art. 26e ust. 6, art. 26g ust. 3, spłaty pożyczek udzielonych z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej, wraz z oprocentowaniem, oraz zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na szkolenie osoby niepełnosprawnej, która z przyczyn dotyczących pracodawcy nie będzie zatrudniona zgodnie z kierunkiem szkolenia lub będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 24 miesiące, wraz z odsetkami, a także zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na pokrycie 60 % wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym oraz 60 % jej obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia, która z przyczyn dotyczących pracodawcy będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 12 miesięcy, wraz z odsetkami;
8) dywidendy;
8a) odsetki od środków, o których mowa w art. 48 ust. 1;
9) inne wpłaty.

Art. 46a. 1. Fundusz otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa:
1) na zadanie, o którym mowa w art. 26a – w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na dany rok;
1a) (uchylony)
1b) na zadanie, o którym mowa w art. 33b, w kwocie niewiększej niż 150 mln zł corocznie;
2) na zadanie, o którym mowa w art. 47 ust. 2 – w wysokości 50 % utraconych dochodów gmin z tytułu zastosowania zwolnień ustawowych, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1.

2. Kwoty dotacji, o których mowa w ust. 1, ustala się i rozlicza zgodnie z zasadami przyjętymi w budżecie państwa.

3. Dotacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane na zasadach określonych w odrębnych przepisach przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonywanie zadania.

Art. 47. 1. Środki Funduszu, w wysokości do 30 % wydatków, przeznacza się na:

1) realizację działań wyrównujących różnice między regionami, w szczególności w jednostkach samorządu terytorialnego, na terenie których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110 % średniej stopy bezrobocia w kraju lub nie utworzono warsztatu terapii zajęciowej albo zakładu aktywności zawodowej;

1a) zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane przez fundacje i organizacje pozarządowe;

2) realizację programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych przewidzianych do wdrożenia w danym roku;

3) dofinansowanie zadań wynikających z programów rządowych, w tym ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, a także pomoc rodzinom, których członkami są osoby niepełnosprawne;

4) programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowane do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne;

4a) program zatwierdzony przez Radę Nadzorczą, służący finansowaniu zajęć klubowych;

4b) programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowane przy współfinansowaniu ze środków pomocowych Unii Europejskiej;

5) zadania inne niż wymienione w ustawie:

   a) finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej,

   b) szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20).

1a. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, Fundusz może:

1) przekazywać instytucji wdrażającej środki na realizację projektów na rzecz osób niepełnosprawnych – na podstawie umowy, która może być zawarta na okres dłuższy niż rok;
2) udzielać dotacji, pożyczek oraz finansować odsetki od kredytów udzielonych projektodawcom na realizację programów – zgodnie z umową określającą w szczególności warunki korzystania z tych form pomocy, zawartą z realizatorami programów.

1b. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 4b, Fundusz może przekazywać instytucji wdrażającej środki na realizację projektów na rzecz osób niepełnosprawnych – na podstawie umowy, która może być zawarta na okres dłuższy niż rok.

2. Środki Funduszu przeznacza się również na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1, w wysokości utraconych dochodów.

2a. Gminy składają do Funduszu wnioski o wypłatę kwoty rekompensującej dochody utracone z tytułu zwolnień w terminach:

1) do dnia 31 lipca roku podatkowego – wykazując przewidywane roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 30 czerwca roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek;
2) do dnia 25 marca roku następującego po roku podatkowym – wykazując faktyczne roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 31 grudnia roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek.

2b. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2, gmina zwraca do Funduszu otrzymane środki wykazane we wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 1, wraz z odsetkami naliczonymi od tej kwoty, od dnia jej otrzymania, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu do dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2.

2c. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w art. 49e ust. 1, dotyczącej zwrotu otrzymanych przez gminę środków, o których mowa w ust. 2b, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. Darowizna dokonywana ze środków Funduszu na rzecz osoby niepełnosprawnej w celach wynikających z ustawy nie podlega opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn.

6. (uchylony)

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady obliczania i tryb przekazywania gminom dotacji celowej, o której mowa w ust. 2, z uwzględnieniem wniosków gmin, zawierających dane o rocznych skutkach zastosowania zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1, mając na względzie zrekompensowanie gminom utraconych dochodów.

[Art. 47a. *1. W celu realizacji programów, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 4, Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 733), zwana dalej „Agencją", może:*

Przepisy uchylające art. 47a i art. 47b wejdą w życie z dn. 1.01.2029 r. (Dz. U. z 2026 r. poz. 1102).

1) świadczyć na rzecz Funduszu usługi logistyczne, w szczególności usługi przechowywania, transportu, serwisowania, konserwacji, wsparcia technicznego dostosowania i skonfigurowania oraz instruktażu obsługi sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, w tym medycznych, służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych;

2) dokonywać, na zlecenie i na rzecz Funduszu, zakupów sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, w tym medycznych, służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, są finansowane ze środków Funduszu.]

*[**Art. 47b.** 1. Zadania, o których mowa w art. 47a ust. 1 pkt 1, są realizowane na podstawie odpłatnej umowy zawartej między Agencją a Funduszem. Umowa określa w szczególności rodzaj i zakres świadczonych usług, wysokość wynagrodzenia Agencji oraz termin jej obowiązywania.*

2. Zadania, o których mowa w art. 47a ust. 1 pkt 2, są realizowane na podstawie porozumienia zawartego między Agencją a Funduszem. Porozumienie określa w szczególności rodzaj, ilość oraz specyfikację sprzętu, urządzeń i innych wyrobów oraz środków związanych z rehabilitacją osób niepełnosprawnych, termin realizacji zadania oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na sfinansowanie zadania, a także sposób ich przekazania i zasady rozliczenia.

3. Środki finansowe, przekazane Agencji na realizację zadań, o których mowa w art. 47a ust. 1 pkt 2, nie stanowią przychodu Agencji, a ich przekazanie nie wymaga dokonywania zmian w planie finansowym Agencji.]

Art. 48. 1. Środki Funduszu są przekazywane przez Prezesa Zarządu tego Funduszu:

1) samorządom wojewódzkim i powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu;
2) podmiotom realizującym zadania zlecone przez Fundusz lub inne zadania wynikające z ustawy – na podstawie zawartych z nimi umów.

1a. (uchylony)

2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, algorytm, o którym mowa w ust. 1, a także zasady ustalania maksymalnych wysokości kwot zobowiązań przypadających do wypłaty na dany rok. Projekt algorytmu podlega opiniowaniu przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Algorytm, o którym mowa w ust. 1, powinien uwzględniać w szczególności liczbę mieszkańców, liczbę osób niepełnosprawnych i liczbę uczestników funkcjonujących warsztatów terapii zajęciowej w powiecie oraz kwotę przewidzianą w planie finansowym Funduszu na dany rok na realizację przez samorządy zadań, kwotę zobowiązań finansowanych ze środków Funduszu z tytułu realizacji umów zawartych do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, dla którego jest obliczana wysokość środków.

3a. Samorząd województwa może zwiększyć maksymalną kwotę zobowiązań samorządu województwa do wypłaty w danym roku z tytułu dofinansowania kosztów

działalności zakładów aktywności zawodowej z zaoszczędzonych środków własnych lub ze środków otrzymanych na realizację innych działań, przekazanych przez Prezesa Zarządu Funduszu, według algorytmu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

4. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w art. 49e ust. 1, dotyczącej środków Funduszu przekazywanych podmiotom, o których mowa w ust. 1, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

Art. 48[1]. Samorządy wojewódzkie i powiatowe mogą otrzymać środki z Funduszu Solidarnościowego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848), na finansowanie zadań, o których mowa w art. 35 i art. 35a.

Art. 48a. 1. Środki Funduszu nie mogą zostać przeznaczone na realizację celów, zadań i wydatków w części w jakiej zostały sfinansowane w ramach pomocy udzielonej z innych środków publicznych.

2. Środki Funduszu przyznane pracodawcy wykonującemu działalność gospodarczą na podstawie art. 26, art. 26a, art. 26d i art. 32 ust. 1 pkt 2 stanowią pomoc na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1).

3. Pomoc ze środków Funduszu nie może zostać udzielona lub wypłacona pracodawcy wykonującemu działalność gospodarczą:

1) znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej według kryteriów określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących udzielania pomocy publicznej[9)];
2) na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z wcześniejszych decyzji Komisji Europejskiej, uznających pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
3) jeżeli udzielenie pomocy w formie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia skutkowałoby przekroczeniem kwoty 10 mln euro rocznej pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych u tego pracodawcy.

9) Kryteria te są określone w pkt 9–11 Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z 01.10.2004, str. 2).

Art. 48b. (uchylony)

Art. 49. 1. Do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 22b, art. 23, art. 29 ust. 3a[1], 3b, 3c i 3g, art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. a, art. 33 ust. 4a, 4a[1], 4c, 7 i 7a oraz art. 33b ust. 8, a także wpłat, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a–5d oraz art. 49a i art. 49b, przepisy Ordynacji podatkowej, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Prezesowi Zarządu Funduszu.

2. Pracodawcy dokonują wpłat, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat, składając równocześnie Zarządowi Funduszu deklaracje miesięczne i roczne poprzez teletransmisje danych w formie dokumentu elektronicznego według wzoru ustalonego, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. Do egzekucji wpłat, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z tym że tytuł wykonawczy wystawia Prezes Zarządu Funduszu.

4. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu dotyczących wpłat, o których mowa w ust. 1, pracodawcy przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

5. (uchylony)

5a. Zaległości z tytułu wpłat, odsetki za zwłokę lub opłata prolongacyjna mogą być umarzane w całości lub w części decyzją Prezesa Zarządu Funduszu wyłącznie w przypadku ich całkowitej nieściągalności.

5b. Całkowita nieściągalność, o której mowa w ust. 5a, zachodzi w przypadkach określonych w art. 67d Ordynacji podatkowej.

5c. Prezes Zarządu Funduszu, w drodze decyzji, na wniosek pracodawcy, w przypadku uzasadnionym ważnym interesem pracodawcy lub interesem publicznym może:

1) odroczyć termin płatności należności lub rozłożyć ich zapłatę na raty,
2) odroczyć termin płatności zaległości z tytułu wpłat, odsetek za zwłokę lub rozłożyć ich zapłatę na raty

– uwzględniając możliwości płatnicze pracodawcy oraz stan finansów Funduszu.

5d. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 5c, naliczana jest opłata prolongacyjna, na zasadach określonych w Ordynacji podatkowej.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności, może, w drodze rozporządzenia, określić wzór formularza wpłaty gotówkowej oraz polecenia przelewu, mając na względzie ustalenie tożsamości wpłacającego oraz tytuł zobowiązania.

Art. 49a. 1. Prezes Zarządu Funduszu ma prawo występowania z wnioskiem o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości dłużnika zalegającego z opłatą z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1.

2. Wystawione przez Prezesa Zarządu Funduszu dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, oraz ich wysokość są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność zobowiązanego. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie jest dokonywane przez złożenie tych dokumentów do zbioru dokumentów.

3. Należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, są zabezpieczane hipoteką przymusową na wszystkich nieruchomościach dłużnika. Podstawą ustanowienia hipoteki jest doręczona decyzja określająca wysokość należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1.

4. Do hipoteki, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące hipoteki przymusowej.

Art. 49b. 1. Należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, są zabezpieczane ustawowym prawem zastawu na ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika.

2. Do zastawu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące zastawów skarbowych.

3. Zastaw, o którym mowa w ust. 1, wpisuje się do Rejestru Zastawów Skarbowych prowadzonego na podstawie art. 43 Ordynacji podatkowej.

4. (uchylony)

5. Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję w sprawie wykreślenia zastawu, o którym mowa w ust. 1, z Rejestru Zastawów Skarbowych, zgodnie z art. 46h § 1 Ordynacji podatkowej.

6. Od decyzji Prezesa Funduszu, o której mowa w ust. 5, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 49c. Fundusz jest uprawniony do nieodpłatnego korzystania z danych zgromadzonych:

1) w Centralnym Rejestrze Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników;
2) w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) prowadzonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
3) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
4) w Centralnej Bazie RCIPESEL.

Art. 49d. 1. Prezes Zarządu Funduszu jest obowiązany składać Pełnomocnikowi półroczne informacje o pracodawcach zwolnionych z wpłat na Fundusz lub zobowiązanych do tych wpłat, w terminach:

1) do dnia 15 sierpnia – za pierwsze półrocze;
2) do dnia 15 lutego – za drugie półrocze roku poprzedniego.

2. Prezes Zarządu Funduszu jest obowiązany udzielać, na wniosek Pełnomocnika, informacji o pracodawcach obowiązanych do składania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2f, lub deklaracji, o których mowa w art. 49 ust. 2, w zakresie i terminie wskazanym we wniosku. Termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wniosku.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory informacji, o których mowa w ust. 1, oraz sposób ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przepływu informacji.

Art. 49e. 1. Środki Funduszu podlegają zwrotowi w kwocie wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, pobranej w nadmiernej wysokości lub ustalonej w wyniku kontroli w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości, określonej w drodze decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków wraz z odsetkami naliczonymi od tej kwoty, od dnia jej otrzymania, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

1a. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w ust. 1, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

2. Zwrotu, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania do zapłaty lub ujawnienia okoliczności powodujących obowiązek zwrotu.

3. Jeżeli środki Funduszu zostały wypłacone w wysokości niższej od należnej, kwotę stanowiącą różnicę między kwotą należną a kwotą wypłaconą, wypłaca się wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 3 miesięcy od dnia przedłożenia żądania wypłaty tej kwoty lub ujawnienia okoliczności powodujących obowiązek jej wypłacenia.

4. Odsetek nie nalicza się w przypadku gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu lub wypłaty środków było niezależne od zobowiązanego do zapłaty.

4a. Odsetek, o których mowa w ust. 1, nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekraczałaby trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 558) za traktowanie przesyłki listowej jako poleconej.

5. Zwrotowi nie podlegają należności umorzone w trybie, o którym mowa w art. 49f ust. 1 pkt 1, chyba że w wyniku kontroli stwierdzono niezgodne z prawem ich umorzenie.

Art. 49f. 1. Na wniosek dłużnika lub strony umowy, której przedmiot obejmuje dokonanie wydatków ze środków Funduszu, organy i podmioty powołane do zawierania takich umów mogą:

1) umorzyć w części lub w całości należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, w drodze decyzji, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, lub
2) rozłożyć na raty spłatę tych należności lub odroczyć termin ich płatności, w drodze umowy

– w przypadku uzasadnionym ważnym interesem dłużnika, interesem publicznym, względami gospodarczymi lub społecznymi, lub innymi przyczynami zasługującymi na uwzględnienie, w szczególności w razie całkowitej nieściągalności w rozumieniu art. 49 ust. 5b.

2. W przypadku umarzania należności wynikających z umów określonych w ust. 1, do których zawierania został powołany Fundusz decyzję w sprawie umorzenia wydaje Prezes Zarządu Funduszu.

3. W przypadku umarzania należności wynikających z umów określonych w ust. 1, do których zawierania został powołany dyrektor powiatowego urzędu pracy, lub kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, decyzję w sprawie umorzenia wydaje starosta.

3a. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do należności pieniężnych dotyczących zwrotu środków przyznanych osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą lub niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika na podstawie art. 25a.

3b. Przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio do odsetek od nienależnie pobranych kwot na podstawie art. 26a, pod warunkiem spłaty kwoty głównej należności niepóźniej niż w terminie określonym w art. 49e ust. 2.

3c. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio do należności pieniężnych dotyczących zwrotu dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych przyznanego na podstawie art. 26a.

3d. Rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnych, o których mowa w ust. 3c, lub odroczenie terminu ich płatności może nastąpić jednokrotnie. Całkowity okres spłaty należności nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

3e. Od należności pieniężnych, które rozłożono na raty lub odroczono termin ich płatności, nie nalicza się odsetek za zwłokę począwszy od następnego dnia po dniu wpływu wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3f. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się opłatę równą sumie 200 % podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, ustalanej zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim, i 2 %, z tym że stawka ta nie może być niższa niż 8 % ani od stopy oprocentowania kredytu, który dłużnik mógłby uzyskać na zasadach rynkowych.

3g. W razie uchybienia któremukolwiek z terminów zapłaty należności określonych w umowie ulega ona rozwiązaniu, a należność staje się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami naliczonymi w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

3h. Przepisów art. 25c ust. 6 oraz art. 26a ust. 8 nie stosuje się w okresie obowiązywania umów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, niedłużej jednak niż do dnia

poprzedzającego dzień powstania dalszych zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczających ogółem kwotę 100 zł.

4. Przepisy art. 67b i art. 67d § 1 i 2 Ordynacji podatkowej stosuje się odpowiednio.

Art. 49g. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu wydanych na podstawie art. 49f przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.

Art. 50. 1. Organami Funduszu są Rada Nadzorcza i Zarząd.

2. Rada Nadzorcza składa się z:

1) Prezesa Rady Nadzorczej, którym jest Pełnomocnik;

1a) przedstawiciela ministra właściwego do spraw finansów publicznych;

1b) przedstawiciela ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego;

2) przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:

   a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego,

   b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego,

   c) dwóch przedstawicieli innych niż wymienione w lit. a i b organizacji pozarządowych.

2a. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.

3. Członków Rady Nadzorczej powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji:

1) na jego wniosek;

2) na wniosek reprezentowanego podmiotu;

3) na wniosek Pełnomocnika, zaopiniowany przez reprezentowany podmiot.

5. Kadencja Rady Nadzorczej trwa 2 lata.

6. Do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:

1) zatwierdzanie planów działalności i projektu planu finansowego Funduszu;
2) opiniowanie kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu, zgodnie z kierunkowymi założeniami polityki zatrudniania, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, określonymi przez Pełnomocnika;
3) zatwierdzanie wniosków Zarządu w sprawach zaciągania przez Fundusz pożyczek;
4) (uchylony)
5) opiniowanie wniosków w sprawie powołania i odwołania każdego z zastępców Prezesa Zarządu;
6) dokonywanie kontroli i oceny działalności Zarządu;
7) zatwierdzanie rocznych sprawozdań Funduszu;
8) składanie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie do dnia 20 marca każdego roku, sprawozdań z działalności Funduszu.

7. Obsługę Rady Nadzorczej sprawuje Biuro Funduszu.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej, a także szczegółowe zasady działania Rady Nadzorczej i szkolenia jej członków oraz wysokość ich wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Rady.

Art. 51. 1. W skład Zarządu Funduszu wchodzą Prezes Zarządu Funduszu, zwany dalej „Prezesem”, i dwaj jego zastępcy. Prezesa powołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa.

1a. (uchylony)

2. Zastępców Prezesa, na wniosek Prezesa zaopiniowany przez Radę Nadzorczą, powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje zastępców Prezesa, na wniosek Prezesa zaopiniowany przez Radę Nadzorczą.

2a. Powołanie na stanowisko Prezesa i Zastępców Prezesa jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

3. Do zadań Zarządu należy w szczególności:

1) opracowywanie projektów planów działalności Funduszu i projektu planu finansowego;
2) dokonywanie wyboru przedsięwzięć do finansowania ze środków Funduszu;
3) gospodarowanie środkami Funduszu;
4) opracowywanie szczegółowych zasad finansowania realizacji zadań, o których mowa w ustawie;
5) podejmowanie decyzji w sprawie odraczania terminu spłat i umarzania pożyczek;
6) sprawowanie kontroli nad wykorzystaniem środków Funduszu przekazywanych na realizację zadań określonych ustawą;
7) (uchylony)
8) (uchylony)
9) współpraca z organizacjami pozarządowymi;
10) składanie Radzie Nadzorczej sprawozdań z działalności Funduszu.

3a. Zarząd Funduszu uzgadnia z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego projekty planów działalności Funduszu i projekt planu finansowego, o których mowa w ust. 3 pkt 1, w trybie określonym w *ustawie z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. poz. 550, z późn. zm.*[10)]*)*[11)].

3b. Zadania Zarządu, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 4, nie dotyczą środków, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1.

3c. Zarząd Funduszu może żądać niezwłocznego zwrotu całości lub części środków do Funduszu lub zawiesić wypłatę dalszych kwot, jeżeli w ciągu roku budżetowego, w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 3 pkt 6, stwierdzi nieprawidłowości polegające na wykorzystaniu przekazanych środków z Funduszu niezgodnie z ich przeznaczeniem.

3d. Do oceny prawidłowości wykorzystania środków Funduszu stosuje się przepisy o finansach publicznych.

[10)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. poz. 1041 i 1158, z 2001 r. poz. 497, 1085, 1197 i 1800, z 2002 r. poz. 253, 596 i 1921, z 2003 r. poz. 774 oraz z 2004 r. poz. 386.

[11)] Ustawa utraciła moc na podstawie art. 70 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. z 2022 r. poz. 260), która weszła w życie z dniem 8 czerwca 2004 r.

3e. Zarząd Funduszu może dokonać podziału środków nieprzekazanych lub zwróconych, o których mowa w ust. 3c, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Nadzorczej Funduszu i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3f. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i zasady sprawowania przez Fundusz kontroli, o której mowa w ust. 3 pkt 6.

4. Zarząd udostępnia Radzie Nadzorczej, na jej żądanie, dokumenty i materiały dotyczące działalności Funduszu.

5. Obsługę Zarządu sprawuje Biuro Funduszu.

Art. 51a. 1. Stanowisko Prezesa może zajmować osoba, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
2) jest obywatelem polskim;
3) korzysta z pełni praw publicznych;
4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
5) posiada kompetencje kierownicze;
6) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
7) posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Funduszu.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. (uchylony)

6. (uchylony)

7. (uchylony)

8. (uchylony)

9. (uchylony)

10. (uchylony)

11. (uchylony)

12. (uchylony)

Art. 52. 1. Zarząd Funduszu może tworzyć i znosić oddziały Funduszu oraz określa zakres i obszar ich działania.

2. Dyrektora oddziału powołuje i odwołuje Prezes Zarządu.

Art. 53. 1. Prezes Zarządu reprezentuje Fundusz na zewnątrz.

2. Prezes może powoływać pełnomocników Zarządu, ustalając granice ich umocowania.

3. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Funduszu są upoważnieni:

1) Prezes lub każdy z jego zastępców samodzielnie;

2) dwaj pełnomocnicy działający łącznie.

4. Prezes wykonuje za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do pracowników Funduszu.

Art. 53a. 1. Nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w biurze Funduszu jest otwarty i konkurencyjny.

2. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, oraz w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której jest prowadzony nabór.

Art. 53b. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.

Art. 53c. Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 53d. 1. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze niezwłocznie upowszechnia się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, przez umieszczenie jej w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której jest prowadzony nabór, a także przez opublikowanie jej w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Art. 53e. 1. Sporządza się protokół przeprowadzonego naboru kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Funduszu.

2. Protokół zawiera w szczególności:

1) określenie stanowiska pracy, na które był prowadzony nabór, liczbę kandydatów oraz imiona, nazwiska i adresy niewięcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
2) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
3) uzasadnienie dokonanego wyboru.

Art. 53f. 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

1) nazwę i adres urzędu;
2) określenie stanowiska pracy;
3) imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego;
4) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata.

3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w Biuletynie Informacji Publicznej i w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której był prowadzony nabór.

Art. 53g. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, można zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. Przepisy art. 53f stosuje się odpowiednio.

Art. 54. Ze środków Funduszu pokrywane są:

1) koszty jego działalności;
2) (uchylony)
3) koszty obsługi zadań realizowanych przez samorządy powiatowe i wojewódzkie w wysokości faktycznie poniesionej, niewięcej niż 2,5 % środków wykorzystanych na realizację zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1.

Art. 55. (uchylony)

Art. 56. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego składa Radzie Ministrów corocznie informację o działalności Funduszu.

Rozdział 10a

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy

Art. 56a. Kto nie dopełnia obowiązków składania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2f, lub deklaracji, o których mowa w art. 49 ust. 2, podlega karze grzywny do 500 złotych.

Art. 56b. Kto:

1) udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli,
2) zgłasza nieprawdziwe dane lub udziela nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia

– podlega karze grzywny do 5000 złotych.

Art. 56c. 1. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 56a i art. 56b, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.[12)]).

2. Orzeczone i wyegzekwowane kary grzywien, o których mowa w art. 56a i art. 56b, sądy przekazują bezpośrednio na rachunek Funduszu.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 57. (pominięty)

Art. 58. (pominięty)

Art. 59. (pominięty)

Art. 60. (pominięty)

Art. 61. (pominięty)

Art. 62. 1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów, są osobami niepełnosprawnymi w rozumieniu ustawy,

[12)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1178, 1661, 1814, 1818 i 1872 oraz z 2026 r. poz. 473.

jeżeli przed tą datą orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów nie utraciło mocy.

2. Orzeczenie o zaliczeniu do:

1) I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
2) II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
3) III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

3. Osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:

1) osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności;
2) pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Art. 63. Osoby niepełnosprawne, o których mowa w art. 62, które przed dniem wejścia w życie ustawy nabyły prawo do świadczeń lub ulg na podstawie odrębnych przepisów, zachowują dotychczasowe uprawnienia.

Art. 64. (uchylony)

Art. 65. (uchylony)

Art. 66. 1. W sprawach nieunormowanych przepisami ustawy stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, Kodeks cywilny oraz Kodeks pracy.

2. W postępowaniach o ustalenie niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności lub w postępowaniach o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia nie stosuje się przepisu art. 79a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 67. Sprawy, które zostały wszczęte, a niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają rozpoznaniu według przepisów tej ustawy.

Art. 68. (pominięty)

Art. 68a. (pominięty)

Art. 68b. (pominięty)

Art. 68c. 1. Maksymalne dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów:

1) działalności, w tym wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu terapii zajęciowej, wynosi:
   a) w 2007 r. – 95 % tych kosztów,
   b) w 2008 r. i w latach następnych – 90 % tych kosztów;
   c) (uchylona)
2) tworzenia warsztatu terapii zajęciowej wynosi w 2005 r. i latach następnych – 70 % tych kosztów.

2. Maksymalne dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów:

1) działania zakładu aktywności zawodowej wynosi:
   a) w 2007 r. – 95 % tych kosztów,
   b) w 2008 r. i w latach następnych – 90 % tych kosztów;
2) utworzenia zakładu aktywności zawodowej wynosi:
   a) w 2007 r. – 85 % tych kosztów,
   b) w 2008 r. – 75 % tych kosztów,
   c) w 2009 r. i w latach następnych – 65 % tych kosztów.

Art. 68d. W 2008 r. Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 25 % środków zapewniających jego realizację.

Art. 68e. W roku 2009 Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości niemniejszej niż 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68f. W 2010 r. Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68fa. W roku 2011 Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68g. W 2010 r.:

1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu

wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:

a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1,

b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b;

2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b.

Art. 68ga. W roku 2011:

1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:

a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1,

b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b;

2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b.

Art. 68gb. W roku 2013:

1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:

a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1,

b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b;

2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b.

Art. 68gc. Za okresy od stycznia 2014 r. do marca 2014 r. miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, określone w art. 26a, przysługuje w wysokości i na zasadach obowiązujących w roku 2013.

Art. 68gd. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 6 miesięcy po odwołaniu tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, kwota do 20 % środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób

niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności oraz do 20 % kwoty podlegającej zwrotowi na te fundusze na podstawie art. 29 ust. 3a[1] lub art. 33 ust. 4a, może być przeznaczona na:

1) utrzymanie zagrożonych likwidacją miejsc pracy osób niepełnosprawnych;
2) wynagrodzenia lub pomoc bytową dla osób niepełnosprawnych będących:
   a) pracownikami,
   b) wykonawcami pracy nakładczej,
   c) innymi osobami niż wymienione w lit. a i b, świadczącymi pracę na rzecz dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności,
   d) niepracującymi osobami niepełnosprawnymi będącymi byłymi pracownikami dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności;
3) inne wydatki niezbędne do zapewnienia ciągłości zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym do zapewnienia ciągłości działalności dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności.

2. Warunkiem przeznaczenia środków w sposób określony w ust. 1 jest uzyskanie zgody, w formie decyzji, dysponenta Funduszu.

2a. Od decyzji, o której mowa w ust. 2, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do dysponenta Funduszu.

3. W przypadku niewystąpienia o zgodę lub wydania decyzji o braku zgody, o której mowa w ust. 2, dysponent zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest obowiązany do dokonania zwrotu oraz wpłaty, o których mowa w art. 33 ust. 4a.

4. Dysponent zamierzający wykorzystać środki zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sposób określony w ust. 1 jest obowiązany wystąpić o zgodę do dysponenta Funduszu w terminie do ostatniego dnia 5. miesiąca od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do dysponentów zakładowego funduszu aktywności.

6. Wydatki objęte zgodą dysponenta Funduszu wyrażoną w okresie, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane również po zakończeniu tego okresu.

7. Zgoda, o której mowa w ust. 2, może być udzielona również po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem spełnienia warunku określonego w ust. 4 oraz objęcia zgodą wyłącznie wydatków do poniesienia w okresie do 6 miesięcy, licząc od dnia upływu okresu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 68ge. Pomoc publiczna udzielana na podstawie art. 26, art. 26a, art. 26d, art. 32 i art. 41 może być udzielana pracodawcom w trudnej sytuacji ekonomicznej jako pomoc publiczna, mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Sekcji 3.1 komunikatu Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19 (2020/C 91 I/01) (Dz. Urz. UE C 91I z 20.03.2020, str. 1), zgodnie z warunkami zawartymi w komunikacie Komisji.

Art. 68gf. 1. W okresie od dnia 8 marca 2020 r. niedłużej jednak niż do upływu 6. miesiąca od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii nie stosuje się art. 49 ust. 5d, art. 49f ust. 3f i 3g oraz art. 56a.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1:

1) w zakresie wynikającym z wydanych w tym okresie decyzji, o których mowa w art. 49 ust. 5c, lub z zawartych w tym okresie umów, o których mowa w art. 49f ust. 1 pkt 2;
2) do spraw wszczętych w wyniku złożonego w tym okresie wniosku o wydanie decyzji, o której mowa w art. 49 ust. 5c, lub wniosku o zawarcie umowy, o której mowa w art. 49f ust. 1 pkt 2, i niezakończonych przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 68gg. Za miesiące przypadające w części lub w całości w okresie stanu epidemii albo stanu zagrożenia epidemicznego oraz w okresie 6 miesięcy następujących bezpośrednio po odwołaniu tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 33 ust. 7b, wynosi co najmniej 18 %.

Art. 68gh. Samorząd województwa może zwiększyć maksymalną kwotę zobowiązań samorządu wojewódzkiego do wypłaty w 2020 r. i w 2021 r. z tytułu dofinansowania kosztów działalności zakładów aktywności zawodowej, w okresie trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, z zaoszczędzonych środków własnych lub z zaoszczędzonych środków

otrzymanych na realizację innych działań, przekazanych przez Prezesa Zarządu Funduszu, według algorytmu, o którym mowa w art. 48.

Art. 68gi. 1. W odniesieniu do projektów, których realizacja w części lub w całości przypadała w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w terminie 30 dni następujących po ich odwołaniu, organ administracji publicznej zlecający na podstawie art. 36 realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy jest uprawniony, również po upływie tego okresu, do przedłużenia terminu na złożenie sprawozdania z wykonania zleconego zadania publicznego oraz rozliczenia udzielonej dotacji na realizację zadania publicznego z pominięciem terminów wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a także do uznania za uzasadnione wydatków poniesionych na sfinansowanie działań realizowanych w ramach zleconego zadania publicznego, które zostały odwołane w następstwie okoliczności związanych z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, niewykonanie planu działań lub nieosiągnięcie rezultatów założonych w umowie, na podstawie której zlecono realizację zadania publicznego, nie może skutkować uznaniem dotacji na realizację zadania publicznego w tej części za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, pobraną nienależnie lub w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi.

Art. 69. Traci moc ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 201, z późn. zm.[13)]), z tym że:

1) art. 4 obowiązuje do dnia 31 grudnia 1998 r.;
2) art. 19 obowiązuje do dnia 30 czerwca 1998 r.

Art. 70. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z tym że:

1) art. 6 ust. 7 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1997 r.;
2) art. 21 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.;

[13)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1991 r. poz. 350 i 472, z 1992 r. poz. 85, z 1993 r. poz. 50 i 127, z 1995 r. poz. 1, 25 i 577 oraz z 1996 r. poz. 461.

3) art. 31 ust. 1 pkt 2 oraz art. 59 wchodzą w życie z dniem ogłoszenia[14)].

[14)] Ustawa została ogłoszona w dniu 9 października 1997 r.